SAYI: 1667 | ÇARŞAMBA 29 B. Teşrin 1941 | SENE 5
TELEFON: Baş M. 20827 İDARE 23300 | TELGRAF: İstanbul Son Telgraf
Sahip ve Başmuharriri: ETEM İZZET BENİCE

SON TELGRAF

EN SON TELGRAFLARI VE HABERLERİ VEREN AKŞAM GAZETESİ

Tesis Tarihi 1936 | ADRES: Cağaloğlu Nuruosmaniye Cad. No. 54 | SAYISI 5 KURUŞ | Pst. Kutusu No. 1 | ABONE: Senelik: 1400 6 Aylık: 750 3 Aylık: 400
Gazeteye gönderilen evrak iade edilmez.

BÜTÜN YURT BAYRAM SEVİNCİ İÇİNDE...

Cumhuriyetimizin on sekizinci yıl dönümü her tarafta coşkun bir neşe içinde kutlanıyor

Millî Şefimiz bu sabah Ankarada Ebedî Şefin mânevî huzurunda eğildiler ve çelenk koydular

18 İNCİ YILDA..

Bu büyük günde düne ve bugüne olduğu kadar yarına da gurur, iftihar ve itimatla bakıyor, ileri ufkun bize resmettiği Büyük Türkiyeyi bakışlarımızda çerçeveliyoruz.

Yazan: *ETEM İZZET BENİCE*

Cumhuriyet Bayramımızın on sekizinci yılındayız. On sekiz yıl öncesi ile bugün arasında bir mukayese yapmanın imkânı yoktur. On sekiz yılı on sekiz asır gerisi ile ölçmenin imkânsızlığı gibi. Her yılda bir asır yarattık.. diyen Cumhuriyet hatibi bu bakımdan en doğruyu, en güzeli, en olgunu söylemiştir.

Atatürk: Cumhuriyet formunu, Cumhuriyet Türkiyesini, büyük Türkiye realitesinin temelini kurdu. Onunla beraber, onun kadar, bu kuruluşun hamuruna maya koyan İnönünün kutsal ve ulusal önderliğinde şimdi bu büyük eser kendisi için mukadder ve plânlı olan hedefine doğru hızı tükenmez bir meş'ale, kudretine ölçü biçilmez bir cevher ve kuvvet kaynağı halinde sürüp gidiyor. Ebedilik ve nâmütenahilik bu gidişin, bu sürüşün akışında ve akışına râmolan istikametindedir. Daima ileriye, en iyiye, en kudretliye gidiyoruz.

Çünkü, bu gidiş ve akışta gücümüzü Türk milletinin büyüklüğünden, inan ve güvenimizi İnönünün yüksek dehâsından alıyoruz.

* * *

Avrupa harbinin üçüncü yılı içindeyiz. Üç harp yılının milyonlara ölüm ve felâket sağnaklığı yapan tesirlerinden tamamile korunmuş bir haldeyiz. Hiçbir tesir ve hiçbir müessir bize yolumuzu şaşırtamamıştır. Kendi emrimizin içinde, kendi bütünlüğümüzün dergisinde, kendi inan ve cevherlerimizin koynunda hiçbir Cumhuriyet yılından daha eksik bulunmıyan ve fakat daima daha üstün olan neş'e ile on sekizinci yılı kutluyoruz. Bu büyük günde düne ve bugüne olduğu kadar yarına da gurur, iftihar ve güvenle bakıyor; ileri ufkun bize resmettiği büyük Türkiyeyi bakışlarımızda çerçeveliyoruz.

Çünkü Türk milletiyiz ve.. başımızda İnönü, içimizde Atatürk dinamizmi var.

* * *

Harp kaç yıl sürecek, nerelere yayılacak, hangi satıhlar ve hangi tarihler bu yeryüzü insanlığını boğaz boğaza getiren mücadelenin üstünde kalacak?. Bunu bilmiyoruz. Tayin de edilemez. Fakat, hepsinin ilerisinde ve en başında tek varlığın ebediliğine inanıyoruz: Cumhuriyet Türkiyesi.

Türkiyede Cumhuriyet bir istihale değil, bir yeni dünya doğuşudur.

Yeryüzü milletlerine örnek getiren, kuvvet getiren, inan getiren, nizam getiren, ülkü ve tazelik getiren bir doğuş. Bu doğuş birinci Dünya Harbi sonrasının insanlığa getirdiği ve getireceği yeni tarihin, yeni yaşama devrinin başıdır ve Türk milleti her başın üstünde, her kasırganın dışında bugün bu tazeliğinin, bu rehberliğinin, bu kuvvet ve iktidarının hükmünü sürüyor ve..

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Bu Sabah Topkapı Şehitliği Ziyaret Edilerek Aziz Kahramanların Hatırası Anıldı

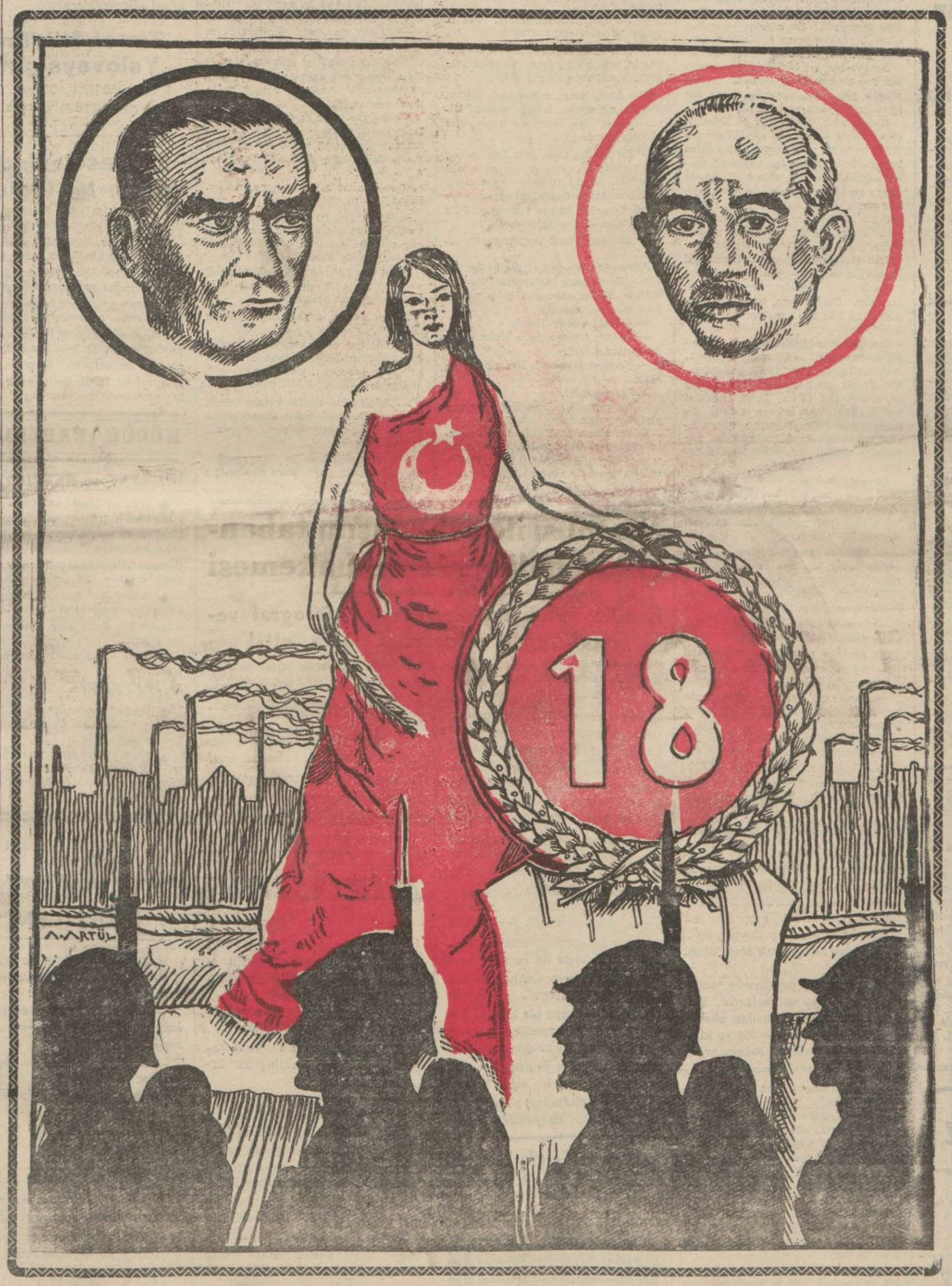

Ankarada Bugün Yapılacak Büyük Tören

Ankara, 29 (Telefonla) — Cumhuriyetimizin 18 inci yıldönümü Bayramını başşehrimiz Ankara dündenberi coşkun bir sevinç ve neş'e içinde tes'it etmektedir. Dün Ulus meydanında yapılan gençlik tezahüratından sonra izcilerimiz Gazi Terbiye Enstitüsünün spor sahasında büyük bir gösteri tertip etmişlerdir.

Bu toplantıya Cumhurreisimiz Millî Şef İsmet İnönü de şeref vermişlerdir.

İzcilerin geçit resmini müteakip iki dakikada bir kamp kurmuşlar, çadırlar hazırlamışlar, ocaklar yakmışlardır.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Vilâyetteki ve Taksim'deki Merasim

Dün saat 12,50 de Başvekilimizin Ankara radyosunda söyledikleri veciz bir hitabe ile açılan Cumhuriyetimizin on eskizinci yıl dönümü şenlikleri tekmil yurtta hararetle devam etmektedir.

Gece her taraf donanmış, koca İstanbul nurdan bir hale içinde yüzmüştür. Bütün daireler, hususî binalar dünden itibaren donatılmış bulunmaktadır. Şehrin birçok yerlerine taklar ve halk kürsüleri kurulmuştur. Şehrimizde de büyük merasim yapılmaktadır.

Güzel yurdumuz, İstiklâlimiz, Cumhuriyetimiz uğrunda aziz

(Devamı 3 üncü Sahifede)

ALMAN TEBLİĞİ

Doneç'te Rus kuvvetleri takip ediliyor

Peramatorskaya şehri elimize geçti

Berlin 28 (A.A.) — Alman Başkumandanlığının tebliği:

Donetz havzasında çekilmekte olan düşmanın takibi devam etmektedir. Alman kıt'aları dün Peramatorskaya'ya girmişlerdir. Bu suretle Sovyetler Birliği tank imal eden en mühim endüstri merkezlerinden mahrum kalmaktadır. Diğer mühim bazı endüstri yerleri de Macar kıt'aları tarafından işgal edilmiştir.

Cephenin diğer kesimlerinde harekât terakki etmektedir.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

SOVYET TEBLİĞİ

Muharebelerin devam ettiği istikametler

Garpte bir Alman taarruzunu püskürttük

Moskova 29 (A.A.) — Sovyet gece yarısı tebliği:

28 ilkteşrin günü, kıt'alarımız, Mojaisk, Maloyaroslavetz, Volokolamsk ve Harkof istikametlerinde düşmanla çarpışmışlardır.

Garp cephesinin bazı kısımlarında Alman faşist kıt'alarının mevzilerimize yaptıkları hücumlar, Kızılordu kuvvetleri tarafından, düşmana ağır zayiat verdirilerek püskürtülmüştür.

27 ilkteşrin günü, henüz natamam rakamlara göre 31 Alman

(Devamı 3 üncü Sahifede)

HARP VAZİYETİ

Cenupta tank sanayi merkezinin düşmesinden sonra

Yazan: **EMEKLİ KURMAY SUBAY**

Bugünkü tebliğlere göre Doğu cephesinde vaziyet şöyle hulâsa edilebilir:

1 — Leningradda Ruslar tekrar bir çıkış taarruzu yapmışlar; fakat Alman çemberini yaramamışlardır.

2 — Moskova yanında büyük ve mühim bir değişiklik yoktur. Ruslar

(Devamı 3 üncü Sahifede)

AMERİKA ilânı harpsiz harbe giriyor

Cumhuriyetçilerden Taft böyle diyor

Vaşington, 29 (A.A.) — Ohio Cumhuriyetçilerinden âyan âzası Taft, bitaraflık kanununun ilgasına dair olan lâyihanın müza-

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Harp Okulu Mezunları

Yeni Subaylarımız yarın merasimle mektepten ayrılacaklar

Ankara, 29 (Telefonla) — Harp Okulumuzdan bu devrede mezun olanların «ayrılış töreni» yarınki perşembe günü saat 14,30 da mektepte yapılacaktır.

Merasimde sınıf birincilerine mükâfatlar tevzi olunacak, okulun yaş kütüğüne bir çivi daha çakılacak ve alay sancağı birinci sınıfa teslim olunacaktır. Bunu Okul Komutanı Kurmay Albay Mustafa Eremle bir talebinin nutukları takip edecektir. Müteakiben davetlilere bir çay ziyafeti verilecektir.

SON TELGRAF

Bugün 8 Sahife

Büyük Cumhuriyet Bayramımız münasebetiyle gazetemiz bugün dolgun, mütenevvi ve çok zengin mündericatla 8 sahife olarak çıkmıştır.

«SON TELGRAF» sevgili okuyucularına Ulu Bayramlarını candan tebrik eder.

Yakında neşredeceğimizi vâdettiğimiz RAHMİ YAĞIZ'ın

"BALKAN HARBİNDE Deniz Harplerine Ait Yeni Vesikalar"

isminde henüz tarihe geçmemiş mühim vesikaları ihtiva eden kıymetli eserinden mâda

YARINDAN İTİBAREN

Maruf romancımız NEZİHE MUHİTTİN'in sırf SON TELGRAF okuyucuları için hazırladığı

ÇIPLAK MODEL

isimli edebî eserini de tefrikaya başlıyor.

HALK FİLOZOFU

KISKANILACAK SAADET

REŞAT FEYZİ

Saadetin ölçüsü olsaydı, buutlerini Türkiyeden alabilirlerdi: Türkiye, dünya harbinin üçüncü yılı içinde de, sulh ve sükûn içinde Cumhuriyet Bayramını kutluyor.

Dönüp arkamıza bakıyoruz, hâfızamızı yokluyoruz. 1939 Eylûlündenberi, dünyanın ihtiyar yüzü daha çok kırışmış, daha derin uçurumlar peyda olmuştur.

Bugünkü kadar, Cumhuriyet Bayramını böyle geniş bir rahatlık ve huzur içinde kutlamadık. Geniş Türk toprakları üstünde, dünyanın geçirdiği sarsıntıdan eser yoktur.. hayat normaldir. Kan dökmedik, yirmi yıla yakın bir zamandanberi yükseltmiye çalıştığımız mamurelerimizi harabiye döndürmedik, millî istiklâl ve izzetinefsimizden hiçbir şey kaybetmedik.

Vatandaşlar, bugün Cumhuriyet Bayramını kutlarken, haklı bir gurur ve nefse itimat hissediyorlar. Artık, bütün dünya anlamıştır ki Türkiye, bir macera politikası takip etmiyecektir. Ne kimseden bir şey istiyor, ne de kimseye bir şey veriyoruz.

Yeryüzünün çok azalmış mes'ut memleketlerinden biri olan Türkiye, bugün, en büyük Bayramını kutlarken, vatandaşlarının şuur ve idrakine, feragat ve fedakârlığına dayanmaktadır. Aziz Türk vatanı bugün sevinç dalgalarile çalkanıyor.

Rejime sadakat, Millî Şefe sadakat bize bu mes'ut günleri yaşatıyor.

Aziz vatandaş, bil ki saadetin kıskanılacak kadar büyüktür.

HADİSELER KARŞISINDA SON TELGRAF

GÖLLERDE BALIKLAR

Şu işe bakın: Denizden çıkan balıkları, sarf yeri bulamadığımız için bir taraftan yine denize döküyoruz; öbür tarafta, Çekmece gölünde balık neslini çoğaltmak için tesisat yapmayı düşünüyoruz.

Tesisata ne lüzum var,. Denize döktüklerimizi göle dökelim, olur, biter...

BÜYÜKLER VE KÜÇÜKLER

Bir muharrir arkadaş, bir yazısında şöyle diyor:

«Bugün, küçükler, büyüklerle konuşmasını bilmiyor. Büyüklerin yanında, bir fikri ifade edemiyorlar.»

Bu, onların konuşmasını bilmediklerinden değil, büyüklerle konuşmıya tenezzül etmediklerindendir..

HAMAM PARASI

Hamamcıların da Fiat Mürakabe Komisyonuna müracaat ederek fiatlerin arttırılmasını istemeleri, erbabı arasında haklı bulunuyor.

Hamam parasının artması dolayısile, temizlenmek bir servet meselesi olacak, demektir.

Fakat, bizim arkadaşlardan Halûk Cemalin şu iddiada bulunduğu rivayet ediliyor:

— Ben, hamama karşı boykot ilân ederek, hayat pahalılığı ile mücadele usulünü buldum.

FAYTONLARA RAĞBET

Faytonlar gittikçe rağbet görüyor. Bir arkadaşım var. Her akşam işinden çıkınca, evine mutlaka faytonla gider. Esbabı mucibesini şöyle anlattı:

«— Yarım saat farkediyor, diyor. Eve yarım saat daha geç gidiyorum, karımla yarım saat daha az kavga ediyorum.»

AHMET RAUF

Beykozda bir yolsuzluk

Vilâyet un tevziatını tetkik ediyor

Beykoz kazasının bazı köylerinde un tevziatında yolsuzluklar yapıldığı hakkında dün Vilâyete bazı ihbar ve şikâyetlerde bulunulmuştur. Vilâyet bu hususta ehemmiyetle tahkikata başlamıştır.

Umumî caddelere bakan arsaların duvarla çevrilmesi tamamlanıyor

Şehrin umumî caddelerine nâzır arsaların duvarla çevrilmeleri kısmen bitmiştir. Buna riayet etmiyen arsa sahiplerine yeniden ihtarlar yapılmıştır. Umumî manzaraları bozan bu çirkinlikler izale edilmektedir.

Yeşilaycıların toplantısı

Yeşilay Gençlik Şubesi umumî kâtipliğniden:

Cemiyetimizin, 1/11/1941 cumartesi günü saat 14,30 da Eminönü Halkevinde yapacağı aylık toplantıda bütün üyelerimizin bulunmaları rica olunur.

Muz çok bollaştı!

Son günlerde şehrimize çok bol miktarda muz gelmeğe başlamıştır. Dün de Antalya ve civarından çok bol muz gelmiştir. Bunlar perakende kilosu 60 - 80 kuruştan satılmıştır.

HALK SÜTUNU

İş arıyor

18 yaşındayım. Bu yıl lisenin 2 inci sınıfına geçtim. Yazım düzgündür. Malî vaziyetimin bozukluğundan tahsilime maalesef devam edememek mecburiyetindeyim. Kanaatkâr bir maaşla iş arıyorum. Taliplerin Halk Sütununda A. K. D. rumuzuna yazmalarını rica ederim.

Orta yaşlı bir kadın iş arıyor

Evlerde orta hizmeti veyahut ta çocuk bakımı yapan, ihtiyar bir kadın veya erkeğe bakabilen orta yaşlı bir kadın iş aramaktadır. Talip olanların Son Telgraf Halk sütununda N. M. M. Rumuzuna müracaatları.

GÜNÜN TENKİDİ

Çocuklara hakikati söylemek mümkün mü?

Geçenlerde, bir sabah, Doktor Galip Atac'ın, Radyoda bir Müsahabesini dinlemiştim. Muhterem doktor, umumiyetle, eğlenceden bahsederken, sözü nihayet sinemalara intikal ettirdi. Sinemanın, bugün en çok rağbet gören bir eğlence şekli olduğunu kabul ettikten sonra, bu modern müesseselerin fayda ve mahzurları üzerinde durdu.

Doktora nazaran, sinemaların bilhassa çocuklar ve henüz muhakemesi inkişaf etmemiş gençler üzerinde çok zararlı tesirleri vardır. Çocuklar, sinemayı hayret ve hayranlıkla seyrederler. Sinema sanayii de zaten, bu hayret ve hayranlığı istismar etmektedir. Beyaz perde üzerinde öyle şeyler görürüz ki, hoşumuşa gider; fakat, o hâdiselerden mühim bir kısmi yalandır, öyle fevkalâde şeylerdir ki, onların vuku bulmalarına imkân yoktur.

İşte, çocukların zihinlerini tahrip eden şey de bir yalandır. Doktora göre, çocuğumuz, sinemadan avdet edince, ona, neler gördüğünü sormalıyız. Çocuk büyük bir dikkatle bütün gördüklerini aynen anlatacaktır. Çocuğu dinlemeli ve sonra, kendisine, gördüklerinin hangilerinin yalan olduğunu izah etmeliyiz. Bu suretle, çocuğun zihni, bir takım yalan hâdiselerin tahrip edici tesirlerinden kurtulacaktır.

Bu tavsiye, iyi bir terbiye vasıtasıdır. Ben de kanaat getirdim ki. bu hareketin yapılması, çocuk terbiyesi bakımından faydalı ve zarurîdir.

Ancak, eğer, bütün ana ve babalar, çocuklariyle bu şekilde meşgul olmıya vakit bulurlar ve uğraşırlarsa, onların başka bir iş yapmıya vakitleri kalmaz. Çünkü, çocuk, yalnız sinemada değil, kendi muhitinde, dış âleminde, her gün o kadar çok yalan söz ve hâdise ile karşılaşıyor ki, bunların hepsinin izahı, tekzibi, saatler ve saatler sürer.

Her akşam, evde çocuklarımıza iki üç saatlik bir konferans vermek, onlarla devamlı şekilde meşgul olmak lâzımdır. Bilmiyorum, bu güc ve can sıkıcı işi kaç aile yapıyor ve yapabilir?.

Çocuğun dimağında, yalanla doğruyu ayırt etmek, ona, mâkulü tanıtmak, aklı selimi aşılamak güzel şeydir. Yalnız, artık dünya o hale geldi ki, mâkul, aklı selim, haklı, hakikat bir Zürüdü Anka kuşuna döndü. En dürüst insan bile, 24 saat içinde, seksen yalana bir bıçak çalıyor. Bu, hayatın bugünkü zaruretlerinden doğuyor.

İnsanlar, hakikati görmek veya duymak istemiyorlar. Yalan, daha hoş geliyor. Tramvayda gidiyorsunuz, kalabalık var, yanınızdaki adama şunu söyliyebilir misiniz:

— Arkadaş ağzın kokuyor, sen tramvaydan aşağı in.. Ben rahatsız oluyorum.

Yahut ta yolda bir arkadaşınıza rastlamışsınız, size soruyor:

— Nasılsın kardeşim, iyisin ya.. Seni bu sefer daha iyi gördüm..

Siz de tabiî şu cevabı vereceksiniz!

— Teşekkür ederim, iyiyim, canım..

Bu arkadaşınıza:

— Hayır iyi değilim.. Sabahleyin evden çıkarken karı ile kavga ettik. Bugün âsabım bozuk..

Diyebilir misiniz?.. Dünya bu... Bir hay huydur, gidiyor.

R. SABİT

Torik bolluğundan kilo ile satış yapıldı

Dün torik balığı çok bol olarak tutulmuştur. Sabahtan akşama kadar Balıkhaneye motörlerle akın akın torik getirilmiştir. Bunların bir kısmı sahile biriken fakir kadın, çocuk ve ihtiyar erkeklere parasız olarak tevzi olunmuştur.

Balıkcılar da perakende toriği 40 - 50 kuruşa satmışlardır. Torikler çok bol olduğundan ekseri balıkcılar bunları kilo ile ve kilosu 12,5 - 15 kuruştan satmışlardır.

MAHKEMELERDE — Yazan: HÜSEYİN BEHÇET

Kürkle yiyecekleri çabuk götürsün diye atı da verdim!

— Ben hayatımda böyle ikram görmedim beyim... Beni pek o kadar aptal adam sayılmam, değil mi?.

— Estağfirullah efendim.. Ne demek? Siz, mahzı zekâsınız...

— Yok canım.. O kadarı da değil amma!.. Ha! Bu herif birader, ağzımdan girip burnumdan çıkıyor.. Beni kandırıyor vesselâm... Ben de, bile bile, bir türlü mukavemet edemiyorum; kesenin ağzını açıyorum. Bir defa üç yüz lira aldı, vermedi.. Artık gözümü açsam da, yeniden vermesem iyi değil mi?. Yok!.. İkinci seferinde parayı istemiye gittim; allem etti; kallem etti.. İki yüz lira daha aldı.. Oldu beş yüz... İşte artık bunun huyunu, suyunu biliyorsun.. Değil mi?. Üçüncü seferinde de yine bir yüz vurdu.. Oldu altı yüz... Bir gün, ben tekrar parayı isetemek için gitmiye karar verdim. Bizim hanım dedi ki:

— Yok, artık! Sen yine gidip bir daha çarpılacaksın... O herife ben gideyim de, haddini göstereyim.. Parayı alıp geleyim...

Bu sefer de hanım gitti.. Akşam üzeri, hanım döndü; hiç sesi sadası çıkmıyor...

— Ne oldu, hanımefendi?. dedim. Parayı aldınız mı?.

— Sus, dedi.. Bu herifte öyle bir şey var ki, elli lira da beni vurdu. Alacağımız şimdi altı yüz elli oldu...

Ben hani, hem müteessir oldum, hem de memnun... Biliyor musun? Bizim hanım, her seferinde bana öyle bir çıkışıyordu ki...

— Bu sizinki, tıpkı şeye benzemiş... Bir kadının on sekiz yirmi yaşındaki genç oğlu ölmüş... Bir kaç gün sonra, kadın yolda yürürken, telâşla, aceleyle yürüyen bir adama rastlamış.. Hali nazarı dikkatini celbetmiş..

— Birader, demi; nereden geliyorsun?.

Adam da, evinde karısile kavga etmiş.. Burnundan soluyarak Kadıya gidiyor. Kadın «Nereden geliyorsun?» diye sorunca, hiddetle,

— Cehennemden! Demiş.

— Aman; Cehennemde bizim çocuğa rastladın mı?.

— Nasıl rastlamam?. Her gün beraberiz...

— Ne yapıyor?.

— Ne yapacak? Zebanilerden topuz yiyip oturuyor.

Kadın ağlamıya başlamış. Adamı eve çağırmış.. Oturtup izzeti ikram etmiş.. Oğluna götürsün de zebanilere rişvet versin diye şallar, hırkalar, entariler, börekler, tatlılar, paralar vermiş.. Adam hepsini alıp yola düzülmüş...

Biraz sonra kadının kocası eve gelmiş.. Kadın hal ve keyfiyeti anlatmış. Adam kızmış..

— Karı sen deli misin? Demiş. Cehennemden adam gelir mi? Ne tarafa gitti bu adam?.

— İşte şu tarafa gitti.

Adam, atını hazırlayıp atlamış.. Çala kamçı, arkasından...

Bir müddet sonra, Cehennemden gelen adama, yolda tesadüf etmiş.. Fakat, tabiî, o olduğunu bilmiyor. Beriki de, elindeki bohçaları filân bir ağacın arkasına saklamış. Kadının kocası, atı, bunun yanında durdurup sormuş:

— Elinde bohçalar, kürkler filân olan bir adama ratsladın mı?

— Rastladım!. Demiş öteki... Şu dağ yoluna doğru vurup yukarı çıktı.

Gösterdiği yola at çıkamıyacak.. Taşlık berbat bir patika...

— Sen şu atı tutar mısın? Demiş. Ben çıkıp ta bulayım.

Atı Cehennemden gelen kurnaza vermiş; kendi dağ yoluna tırmanmıya başlamış. O aralık ta, herif ata atlamış. Bohçaları da eline alıp sıvışırken,

— Allaha ısmarladık demiş. Öğluna senden de selâm söyliyeyim mi?.

Adamcağız tabiî işi anlamış.. Hâsirü haip, dönüp eve gelmiş. Karısı «Ne yaptın efendi.. Adamı buldun mu?» diye sorunca,

— Bulmaz olur muyum?. Demiş. Buldum.. Konuştum. Sahiden Cehennemden geldiğini anladım.. Kürkle yiyecekleri çabuk götürsün diye, atı da verdim.

İkisi de birer kahkaha koyuverdiler. Defaatle para veren adam,

— Yok artık, bu sefer mahkemeye verdim. Elimizde senet te var.. Nasıl olsa paraları kurtarırım! Dedi. Hem de dişlerini söküp alırım...

Biraz sonra, dava ettiği adam geldi ve garip değil mi, yeniden ikna edip bir miktar daha para aldı.

Parayı veren arkadaşının yanına döndü.

— Yüz lira daha verdim.. Davadan da vazgeçtim! Dedi. Ay başında hepsini birden verecek... yemin kasem etti.

Arkadaşı,

— Allah sana akıllar versin! dedi. Ben seni akıllı bir adam zannederdim amma, sen de nafileymişsin.. Neyse... İnşaallah verir.

Beriki, parayı alabilip alamıyacağında mütereddit, kara kara düşünmiye başladı.

Nişanlısı ile arkadaşını tabanca ile öldürenin muhakemesi

Katilin vekili mahkemeye bir fotograf vererek gizli münasebet iddia etti!

Bundan birkaç ay evvel Fatihde Hacı Üveys mahallesinde bir cinayet olmuş, polis Ali Rıza Özdemir, nişanlısı Hayrünnisayı tabanca kurşunile öldürmüştü. Bu sırada Hayrünnisanın arkadaşı Şükran da yaralanarak sonradan hastanede ölmüştü. İstanbul Birinci Ağırceza Mahkemesindeki muhakemenin en son celsesinde, Hayriye isminde bir müdafaa şahidi dinlenilmiştir. Hayriye, Alı Rıza Özdemirin nişanlısı Hayrünnisaya baktığını, hediye ve para verdiğini anlatmıştır. Bundan sonra, maznun vekili Şevki, mahkemeye bir gencin resmini vererek, Hayrünnisa ile bu genç arasında alâka mevcut olduğunu ileri sürmüştür. Resmin arkasında «B. Hayrünnisaya bir hatıra» yazısı ve güç okunabilir şekilde «Ekrem» imzası vardır. Öldürülen kızın davacı yerindeki varisleri, arada böyle bir alâka bulunmadığını, akrabadan olan Ekrem cinayetin en yakin şahidi bulunması itibarile onun şahitliğini çürütmek için böyle bir iddia ortaya atıldığını söylemişlerdir.

Neticede, Müddeiumumilik esastan mütaleasını hazırlaması için, muhakemenin devamı, gelecek aya talik olunmuştur.

TALEBE Yurtları

Başvekilin emri üzerine yeni yerler aranmasına başlandı

Valinin gazetemize izahatı

Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, dün Üniversite Rektörü Cemil Bilseli ziyaret etmiştir. Bu ziyaret esnasında fakir talebe için yeniden yurt tedariki işi görüşülmüştür.

Vali ve Belediye Reisi B. Lûtfi Kırdar bu hususta dün bir muharririmize şu izahatı vermiştir:

«— Başvekilimiz doktor Refik Saydam, fakir talebe yurtlarının genişletilmesi ve yeniden yurt tedariki işine büyük ehemmiyet vermektedirler. Bu hususta emirleri vardır. Ben de, Rektör Cemil Bilseli ziyaretle bu meseleyi görüştük ve bazı binaları gezerek gördük. Bir takım münasip medreselerle kışlalardan istifade edilecektir. Yeni yurtlar sür'atle küşat olunacaktır.»

Ziraat Müdürü Yalovaya gitti

Ziraat Müdürü Tahsin Dilek Yalovaya gitmiştir. Orada ziraî tetkikler yapacaktır.

Et meselesinde garip bir iddia!

Et işini tetkik eden Fiat Mürakabe Komisyonuna eksper olarak çağrılan üç toptancı kasaptan biri, yakında etin kilosunun bir liraya kadar fırlıyacağını söylemiştir. Fakat komisyonun koyun ve sığır yetiştiren vilâyetlerden aldığı malûmata göre böyle bir endişeye mahal olmadığı, çok miktarda hayvan buulnduğu ve bunların sevkiyatına başlandığı bildirilmiştir. Binaenaleyh bu eksperin iddiası varit görülmemiştir. Hattâ fiatlerin bir miktar ucuzlaması muhtemeldir.

KÜÇÜK HABERLER

VİLÂYET ve BELEDİYE:

★ Türk — Alman anlaşmasiyle Almanyadan malzeme getirilmesi için İstanbul Belediyesine bir milyon liralık kontenjan müsaadesi verilmiştir. Bununla Almanyadan tramvay, tünel, elektrik malzemesi getirilecektir.

★ Belediyeler Bankası Kanununun beşinci maddesinin A fıkrası değiştirilmektedir. Buna göre Türkiye Belediyeleri bankaya senelik varidatının yüzde beşi nisbetinde iştirak edeceklerdir.

MÜTEFERRİK:

★ Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi önümüzdeki Cuma günü Sergi Evinde açılacaktır.

★ Şimdiye kadar okullarda 170 Hava Kurumu Derneği kurulmuştur. Mekteplere 70 bin âza karnesi gönderilmiştir.

DIŞ Politika

Amerika âyanında bitaraflık kanunu

Yazan: Ahmet Şükrü ESMER

Hükûmetin teklifile Amerikan meb'uslar meclisi, geçen hafta bitaraflık kanununun yalnız ticaret gemilerini silâhlandırmaktan men eden maddesini müzakere ederek bu kaydın kaldırılmasına karar vermişti. Bundan sonra da gemileri muharip devlet limanlarına girmekten meneden maddenin kaldırılması için hükûmetin teklifte bulunacağı biliniyordu. Muharip devlet limanlarında, İngiltere limanları olduğunu izaha lüzum bile yoktur. Meb'uslar meclisinin hariciye encümenince ve umumî hey'eti tarafından kabul edilen değişke, âyan meclisinin hariciye encümenine gitmiş ve bu encümen maddeyi gizli olarak müzakere etmiştir. Şimdi Vaşingtondan bildirildiğine göre, encümen yalnız ticaret gemilerini silâhlanmaktan meneden madde hakkındaki hükûmet teklifini kabul etmekle kalmamış, gemileri muharip devlet limanlarına girmekten alıkoyan maddenin değiştirilmesini karar altına almıştır. Encümenin neden müzakerelerini gizli yaptığı bu karardan anlaşılmaktadır. Amerika âyan kanununa göre, şimdi âyan encümeninin kararı umumî hey'ete gidecek ve bu hey'et kararı kabul ederse, tekrar meb'uslar meclisinin tasvibine arzedilecektir. Çünkü meb'uslar meclisi kanunun yalnız ticaret gemilerini silâhlanmaktan meneden maddesini değiştirdiğine göre, âyan meclisi kararı önce meb'uslar tarafından verilen kararı da değiştirmektedir. Gerek âyan meclisinin ve gerek meb'uslar meclisinin, âyan encümeni tarafından verilen kararı kabul edeceklerine şüphe yoktur. Bu hale göre, Amerika kısa bir zaman içinde elini kolunu bağlıyan bitaraflık kanununun kayıtları, büsbütün ortadan kalkmış olacaktır. Amerika bundan sonra Atlantik meydan muharebesi adı verilip de hakikatte İngiltereye gıda maddeleri ve harp malzemesi taşıtından ibaret olan mücadeleye daha büyük ölçüde iştirak etmiş olacaktır.

İngiliz ticaret gemisi zayiatının dört yüz bin rakamını bulduğu zamandır ki Amerika Atlantik muharebesine karıştı. Gariptir ki bu ilk karışma, devletler hukukunun bitaraflık kaidelerine uymıyan bir şekil aldı. Amerika Atlantik yolunun bir kısmını mürakabesi altına almıya karar verdi ve bu mürakabe altına aldığı bölgeyi gittikçe genişletti. Son duruma göre, Amerika Kanada sahillerinden Groenland'a ve bu adalardan da İzlanda'ya kadar uzanan bir bölgeyi mürakabe etmektedir. İngiltere ise, yalnız İzlanda ile Britanya adaları arasındaki yolu mürakabesi altında bulunduruyor. Amerikanın bir yük üzerine ne derece ağır bir iki aldığını belirtebilmek için iki devlet tarafından mürakabe altına alınan bu yolları kıyaslamak kâfidir. Kanada'dan Groenland'a 550 ve Groenland'dan İzlanda'ya da 750 mildir. Yani Amerika Atlantik yolunun bin iki yüz milini mürakabe etmektedir. Halbuki İzlanda ile İngiltere arası 480 milden ibarettir. Demek oluyor ki Yeni Dünya yarım küresile İngiltere arasındaki yolun üçte ikisine yakın bir kısmını Amerika mürakabe etmektedir. Amerikanın Almanyadan bitaraflık haklarına riayet etmesini istiyebileceği zaman artık arkada kalmıştır. Esasen Amerika politika adamları, Alman hükûmetinden devletler hukuku kaidelerine riayeti beklemiyeceklerini çok defa tekrar etmişlerdir. Ticaret gemilerinin silâhlanmasına ve tehlikeli bölgelere seyrüsefer etmelerine mâni olan engelleri kaldırmazdan önce, denizleri donanmasile mürakabesi altına alması, Amerikanın, devletler hukuku kaidelerinden ziyade kendi kuvvetine dayanacağını anlatmaktadır. İşte bu sebepledir ki ticaret gemilerinin silâhlanmaları ve seyrüseferleri hakkındaki kayıtların kaldırılması, Amerikanın fiilî olarak harbe iştirakine kadar varan bir mânava da alınabilir.

Tefrika No: 99

Sürü Çıngırakları

Yazan: CAHİT UÇUK

rerek öpmekle ödedim. Bu sevgili kuvvetli eller çift sürmeyi, saban kullanmayı başardıkları kadar, saçlarımda dolaşarak okşamyı da biliyorlar. Şehrin en mütekâmil sayılan erkeğinde bulunmıyan meziyetler Recebin varlığını yuğurmuş.

Annem babam ve belki de Yıldız dağa gelecekler, oğlumu, kocamı, yuvamı görecek, beni büyük bir istihale ile değiştiren aşkın kudretine inanacaklar. Onlara ikram olarak saadetimin ölçüsüzlüğünü sunacağım.

Recep, yüzünde fanilerin duygu zirvelerine erişenlerinin sevinci nakşolmuş, gülümsiyerek yanımda oturuyor. Açık kapıdan kuş sesleri, çamların fısıltıları, çiçek kokuları doluyor.

Başımda ateşten harflerle yazılmış bir cümle var. Kalbim onu tekrarlıyor: «Bundan sonrası yok! Bundan sonrası yok!..» diyorum.

Recebe baktım:

— Bundan sonrası yok Recep!..

Gülümsiyerek, çenemin ucunu öptü:

— Bundan sonrası da hep böyle, belki daha güzel Fiğen!..

Dedi.

— «Dağdan» ve «Çam» büyüyecekler onları yurt için yetiştirmek üzere büyük şehirlere göndereceğiz... Dah sonra.

Sözü yarım kaldı. Açık kapıdan, küçük Hasanın sevimli başı uzanmıştı. Biraz mahcup:

— Fiğen bacı uğurlu kademli olsun dedi. Benim de bir müjdem var. Dağdan'a beş tane kuzu armağan edeceğim. Hepsi de dişi. Bu gece dünyaya geldiler.

Recep, sevinçle güldü.

Sürü çıngıraklar

— Oğlumun kısmeti!

Küçük Hasan Recebe dönerek:

— Recep ece, dedi. Bugün sürümüzü alana çıkaralım gari... Dağlar ot, yonca dolu... Burunlarına ot kokousu geldi, ağılda duramıyorlar.

Recep bir dalgınlıktan uyanır gibi başını kaldırdı:

— Ben, sürümüzü unutmuştum!... Aferin Hasan!.. Onlar senin malın!... Dilediğin gibi yap..

Hasan, yiyeceğini alarak çıktı.

Aradan kısa bir zaman geçti. Biz yine kendi âlemimizin rüyasına dalmıştık.

Birden kalbime ürpertiler veren sesler duyularak, ortalığı kapladı. Sürümüz alana çıkıyordu. Receple göz göze geldik.

Sıkışık kayalardan akan köpüklü sular, ovalardaki dere yatağına uzanınca nasıl yumuşak şıkırtılarla seslenirler - se; ağılın dört duvarı içinde tok ve toplu ses veren sürü çıngırakları, dağın yeşil eteklerine yayılınca tek tek ötüşmeğe başladı.

Gözlerinde mukaddes bir ateş tutuşan Recep, gülümsiyerek dua eder gibi mırıldandı:

— Sürü çıngırakları!..

Sesi, kalbimin derinliklerinde akisler yaptı. Dudaklarım aralandı. Ayni gönül huşuu içinde o duayı tekrarladım:

— Sürü çıngırakları!..

SON

1 eylûl 941 Antalya

Büyük Türk Ulusu

Tarihin seyrini bahtına açık eden Büyük Bayramın kutlu olsun.

M. NURİ ÇAPA

Bizbize

Pahalı değil mi?.

Bir hastamız var. Tedavi eden doktor, bir film çektirilmesini tavsiye ediyor. Bunun üzerine bir röntgenciye gidiyoruz. Bir film çektiriyoruz. Röntgencinin apartımanından çıkarken, hizmetçi kız şöyle diyor:

«— 12 lira verceeksiniz.»

Derhal tediye ediyoruz.

Harpten evvel film çektirmek bu kadar pahalı değildi. Şimdi biraz daha pahalı olması mâkuldür. Fakat, 12 lira da pek fazla değil mi?.

Siz ne dersiniz bu işe?.

BURHAN CEVAT

EDEBÎ ROMAN: 150

Bir Cinayet Davası

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

— Ablam kendsine tecavüz edenleri şiddetle reddetti de onun için ...

Yürüye yürüye cesedin bulunduğu yere kadar gelmiştik.

Şükriyenin ölüsünü yere kapanmış görünce müthiş bir ürperme duydum.

— Bu ne hal?.

Diye söylendim.

Cevat sözünü bu noktada kesti. Fulya bahçesinin içinde ve dışında geçirdiği an ve sahneleri yeniden gözlerinde dirilterek geçitlerini seyrettiği anlaşılıyordu. Dalmıştı, bakışları bir noktaya düğümlenmiş kalmış gibiydi. Hâkimin ikazı ancak onu tekrar söz söylemiye sevketti. Hâkim soruyordu:

— Ceset nerede ve ne vaziyette idi?..

Cevat,

— Yol kenarında ve çalılıklar arasındaydı..

Dedi, devam etti:

— Ayşeden Şükriyeyi niçin öldürdüklerini daha açık ve tam mânasile bana söylemesini istedim. O hep ayni ses üzerinde ısrar etti: Kendisini çalılıklar arasına götürmek, beraber yatmak istediler. Ablam ölürüm de buna razı olmam.. dedi. Bunun üzerine onu öldürdüler..

Hâkim, bunun üzerine sordu:

— Ayşeye hiç dokunmamışlar mı?.

— Ayşe o mücadele esnasında kendisinin kaçıp kurtulduğunu söyledi.

— Tecavüz yapanlar kaç kişi imişler?

— Ayşenin söylediğine göre iki kişi imişler.

— Kim imiş bunlar?

— Ayşe tanımıyor.

— Kılık, kıyafetleri?.

— Düşkün kıyafette imişler. Oradaki bahçelerde çalışanlardan olması ihtimali pek kuvvetli imiş..

— Cinayet olur olmaz Ayşe niçin bunu hem ndueyurmamış!

— Korkmuş..

— Neden korkmuş?..

Cevat hâkimin gözleri içne baka baka:

— Eğer müsade buyurursanız ben size deminki gibi bütün gördüklerimi, Ayşe ile konuştuklarımı, hepsini ve her şeyi sırasile anlatayım. Sonra siz suallerinizi sorunuz.

Dedi. Hâkim, bu teklife itiraz etmedi. Cevat anlattı:

— Ayşeye sordum:

— Cinayet olur olmaz niçin polise koşmadın? Bu bahçedekilerden yardım istemedin? .

(Devamı var).

Son 24 Saat İÇİNDEKİ HADİSELER

(Bu yazının metinleri Anadolu Ajansı bültenlerinden alınmıştır)

Telhis eden: *Muammer Alatur*

Bulgar Kralı Boris, Sobranyanın yeni içtima devresinin açılışı münasebetile, dün mühim bir nutuk söylemiştir.

Kral bu nutkunda Bulgaristanın üçlü pakta iltihak ve Mihver devletlerile dostane iş birliği yapılması sayesinde Bulgaristanın millî emellerini tahakkuk ettirebilmiş olduğunu söyliyerek, Bulgaristanın iki şefe, Alman ve İtalyan milletlerine samimî bir minnet duygusu ile bağlı olduğunu ifade etmiştir.

Kral, bundan sonra, Bulgaristanın Romanya, Macaristan, Slovakya ve Hırvatistan ile münasebetlerinin üçlü pakt zihniyetinden mülhem olmak suretile mükemmel bir safhada devam ettiğini belirtmiş ve Türkiye - Bulgaristan münasebetlerinin 17 Şubat 1941 tarihinde imza edilen dostluk deklârasyonu ahkâmı dahilinde her iki memleket için çok müsait şekilde inkişaf temekte olduğunu söyledikten sonra, Bulgaristanın Türkiye lehinde dostluk ve itimat duygularile mütehassis bulunduğunu ilâve eylemiştir.

Bulgar Kralı, Sobranyanın yeni içtima devresini açarken bir nutuk söyliyerek, Bulgaristanın millî emellerini tahakkuk ettirdiklerinden dolayı Mihver Şeflerine Bulgar milletinin minnetini arzetmiştir.

ÇÖRÇİL'İN YUNAN BAŞVEKİLİNE MESAJI

İngiliz Başvekili Çörçil, Yunanistanın İtalyanlar tarafından istilâsının yıldönümü münasebetile Yunan Başvekili Çuderos'a bir mesaj göndermiştir. Çörçil bu mesajında ezcümle diyor ki: «Helen'lerin, müttefikler davası uğrunda yaptıkları ve yapmakat oldukları şeylerden dolayı, İngiliz milletinin şükranını, Musolininin cinayetini belirten alâkalarla dolu bu yıldönümünde ekselânsınız vasıtasile Helenlere bir kere daha ifade etmek isterim. Arnavutluktaki zaferlerile dünyayı mütehassis eden ve Nazi kudretine cür'etkârane mukavemet eden Yunan milletinin esasen kazandığı şöhrete, Alman ve İtalyan tahakkümüne mukavemet gibi yeni bir şa'şaa ilâve edilmiştir. Ortaşarktaki Yunan kıt'aları hazırlıklarını bitirdikleri ve harbe girdikleri zaman, Yunanistanın yenilmez ruhunu bir kere daha göstereceklerdir.

Yunanistanın oğulları ve kızları tarafından Kralları ve hükûmetleri arkasında, vatan kaygusu ile vücude getirilen birliğin mükâfatı, muhakkak surette kazanılacaktır.»

ROMA ÜZERİNE YÜRÜYÜŞÜN YIL DÖNÜMÜ

Roma üzerine yürüyüşün on dokuzuncu yıl dönümü münasebetile Romada Musolini forumunde merasim yapılmıştır. Merasimi Duçe açmış, sarayın önünde toplanan gençlik teşkilâtını teftiş etmiş, ölüler âbidesine çelenk koymuştur. Merasim esnasında Alman Hariciye Müsteşarı Duçenın yanından ayrılmamıştır.

VİLÂYETTE ve TAKSİMDE

(1 inci Sahifeden Devam)

...larına veren kahramanları ...mizi takdis için bu sabah Topkapıdaki Şehitlik ziyaret edilerek ihtifal yapılmıştır.

İhtifalde Parti İdare Heyeti Reisi Reşat Mimaroğlu, Vali Muavini Ahmet Kınık, Fatih Kaymakamı, Halkevleri mümessili, Topkapı halkından bir çok... bulunmuştur.

Şehitlikteki âbideye Cumhuriyet Halk Partisi, İstanbul Belediyesi, İstanbul Halkevleri, Merkez Bankası ve Şehitlikleri İmar Cemiyeti adına çelenkler konmuş ve Parti Reisi Reşat Mimaroğlu kısa ve veciz bir söz söyledikten sonra bulunanları 1 dakika hürmete davet etmiş ve merasime nihayet verilmiştir.

Vilâyette tebrikleri kabul

Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, saat 13 den itibaren tebrikleri kabul etmektedir. Bu tebrikleri kabul resminde: Şehrimizde bulunan meb'uslar, İstanbul ve muhitindeki Komutanlar, General... deniz ve hava subayları, Cumhuriyet Halk Partisi Vilâyet İdare Heyeti Reisi Reşat Mimaroğlu, Üniversite Rektörü Cemil Bil..., Fakülteler dekanları Vekâlet müfettişleri, Vilâyet erkânı, Cumhuriyet Müddeiumumisi, Defterdarlık erkânı, Emniyet Müdürlüğü, Belediye erkânı, Umumî Meclis âzası, Parti erkânı, umum müdürler, Ticaret ve Sanayi Odası, Basın Kurumu, Spor teşkilâtı, Hava Kurumu, hayır cemiyetleri, Bankalar, diğer bütün ... ve müessesat erkânı bulunmaktadır.

Konsolosları kabul

Bu merasimden sonra Vali konsolosların tebriklerini kabul etmektedir.

Taksimdeki geçit resmi

Taksimde yapılmakta bulunan büyük geçit resmine iştirak edecek olan askerî kıt'alarla okul talebeleri ve izciler bu sabah garnizonlarından ve okullarından hareket ederek Harbiye ve Maçka ve o semtlerde mevkilerini almış bulunmaktadırlar. Merasime, vilâyetteki tebrikleri müteakip başlanmaktadır. Evvelâ Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, yanında İstanbul Komutanı Tümgeneral İshak Avni, Parti Reisi Reşat Mimaroğlu olduğu halde kıt'a ve birlikler teftiş edilecektir.

Bundan sonra Vali ve Komutan ve diğer zevat Cumhuriyet âbidesinin önüne gelerek borazan tarafından verilen işaret üzerine Türk bayrağı çekilecek ve bu sırada mızıka İstiklâl marşını çalacak ve kıt'alarla okullar marşı bir ağızdan söyleyeceklerdir. Müteakiben çelenkler konacaktır.

Davetliler, tribündeki yerlerini de almış bulunmaktadır. Merasim komutanının vereceği işaret üzerine de geçit resmine başlanacaktır.

Merasime ordu, Şehir bandosu, okullar İstiklâl ve inkilâp için canlarını ve uzuvlarını vermiş olan kahramanları temsil eden her rütbeden erat, malûl gazilerle ihtiyar gaziler, şehit anaları bayraklarla iştirak etmektedir.

Bunları polis kıt'aları, itfaiye, izciler, Üniversite, yüksek mektepler, sporcular, Kızılay, Çocuk Esirgeme, Türk Hava Kurumu, Türk Maarif Cemiyeti, Basın Kurumu, diğer cemiyetler ve teşekküller takip etmektedir.

Gece fener alayı

Gece Taksim meydanında fener alayı yapılacaktır. Buna ...erî birlikler ve halk iştirak edecektir.

Cumhuriyet şerefine balo

Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar tarafından bu gece Taksim gazinosunda bir balo verilecektir.

Halkevlerinde

Bütün Halkevlerinde bugün ve gece konferanslar ve müsamereler tertip edilmiştir.

ÜSKÜDARDA BU SABAHKİ MERASİM VE HALKIN TEBRİKÂTI

Bu sabah saat 11 de Üsküdarda Doğancılarda Park binası önünde büyük merasim yapılmıştır. Üsküdar kazası Parti reisi, Belediye Reis muavini B. Lûtfi Aksoyun reisliğinde merasime İstiklâl marşile başlanılmıştır. Bilâhare mektepler müfettişi B. Şefik ile küçük mektepliler birer hitabe irat etmişler ve şiirler söylenmiştir.

Sabahleyin saat 9,5 da da ilk defa olarak Üsküdar Parti merkezinde halkın tebrikleri kabul olunmuş, bu bir buçuk saat sürmüştür.

BEYLERBEYİNDE

Bu sabah saat 9,30 da Beylerbeyinde de Üsküdar Kaymakamı B. İhsanın reisliğinde merasim yapılmıştır.

LONDRANIN TEBRİKİ

Bu sabah B.B.C. yani İngiliz radyosu, türkçe neşriyatına İstiklâl marşile başlamış, ondan sonra söz alan İngiliz spikeri, Türk milletine Cumhuriyet Bayramını tebrik etmiş ve bütün Büyük Britanya milletlerinin Türk milletine karşı dostluk hissiyatını bildirmiş, Ankara radyosunun açılış yıldönümünü de kutlamıştır.

Son Telgraflar

İki haftada Alman zayiatı 300 bin

Londra 29 (A.A.) — Harkof muharebeleri hakkında yeni tafsilât verilmemektedir. Fakat bu mıntakada vaziyetin ciddî olduğuna şüphe yoktur. Harkof, gayet ciddî bir tehlike ile karşılaşmaktadır.

Pravda gazetesi, iki hafta zarfında Almanların 300,000 ölü ve yaralı zayiat verdiklerini, Almanlar tarafından ika edilen zararlar, gayet ciddî olmakla beraber, Ruslar için kat'î bir tehlike teşkil edemiyeceğini yazıyor.

Petrol nakleden Alman tayyareleri

Londra, 29 (A.A.) — Almanların, Şark cephesinde petrol nakletmek üzere büyük mikyasta tayyareler kullandıklarını, Moskova radyosu, Salı günü akşamı bildirmiştir. Spiker, Rus tayyarelerinin, Orel kesiminde, petrol nakleden bu tayyarelerden 150 tanesini gördüklerini söylemiştir. Rus tayyareleri, bunları bomba ve mitralyöz ateşine tutmuşlar ve en az yüz tanesini tahrip etmişlerdir.

Romanya ile yeni ticaret müzakereleri

Romanya ticaret ataşeliğinden verilen malûmata göre, yakında şehrimize gelecek olan Rumen ticaret hey'etinin âzası tayin edilmiştir. Hey'et reisi eski Haricî Ticaret Nazırı Hristu'dur.

Müzakerelere sonteşrinin ilk günlerinde başlanacaktır.

Soyguncu şoförler İstanbuldan kaçmış!

Geçenlerde lâstik satmak bahanesile Ortaköy sırtlarında otelci B. Arslan Ahmedin üç bin lirasını gasbeden üç şoförden Bıyıklı Ahmet ve Haydarla diğer bir arkadaşının şehrimizden firar ettikleri anlaşılmıştır. Bunların yakalanmaları için her tarafa telgraflar çekilmiştir. Yakalanan şoför İzzet tevkif olunmuştur.

İstanbul tevkifhanesinde bir vak'a

Bir hırsızlıktan dolayı İstanbul Tevkifhanesinde bulunan Ahmet isminde biri Başgardiyan B. Vehbiyi tehdit edip dövmek istediğinden Asliye 8 inci Ceza Mahkemesine verilerek 40 lira ağır para cezasına mahkûm olunmuştur.

Yeni Kadıköy kaymakamı işe başladı

Kadıköy Kaymakamlığına tayin olunduğunu evvelce haber verdiğimiz Emniyet Birinci Şube sabık Direktörü ve tecrübeli idare âmirlerinden Bay Edip Yavuz evvelki günden itibaren vaifesine başlamıştır. Kendisine yeni vazifesinde de muvaffakiyet dileriz.

MİLLÎ PİYANGO

Millî piyangonun bugünkü fevkalâde çekilişi Ankarada 19 Mayıs Stadında yapılacaktır.

Çekilişe saat 17,30 da başlanacak ve 18 de nihayet verilecektir.

Bu çekilişte 400.000 numaraya 480,000 lira ikramiye tevzi edilecektir. En büyük ikramiye 50,000 liradır.

Alman tebliği

(1 inci Sahifeden Devam)

Alman hava kuvvetleri Kerç limanını çok müessir surette bombalamışlar ve 3 bin tonilâtoluk bir düşman vapurunu batırmışlardır.

Britanya deniz nakliyatına karşı yapılan mücadelede Alman savaş tayyareleri P. Yurmouth'un doğusunda bir vapur kafilesi arasında seyretmekte olan topyekûn 11 tonilâtoluk iki düşman ticaret vapuru batırmışlardır. Diğer bir vapur da P. Yurmouth'un doğusunda ağır hasara uğratılmıştır.

Şimalî Afrikada bomba tayyarelerimiz Tobruk çevresinde müstahkem düşman mevzilerine muvaffakiyetle hücum etmişlerdir.

Düşman Alman toprakları üzerinde uçmamıştır.

Almanlar Rostof'a yirmi kilometrede

Vişi, 29 (A.A.) — Of'den: Gelen son haberlere göre Rusyanın merkez ve cenup cephelerinde Alman taarruzu devam ve inkişaf ediyor. Leningrad'da Rus garnizonunun yaptığı yeni huruç hareketleri, eskileri gibi ağır zayiat verdirilerek püskürtülmüştür.

Merkezde Ruslar, yeni tanklar ve ellerinde mevcut bütün topları muharebe meydanına sevketmişlerdir. Kalinin mıntakasında şiddetli çarpışmalar devam ediyor. Moskova önünde de çetin muharebeler vuku bulmaktadır.

Doneç mıntakasında Alman taarruzu yeni inkişaflar kaydetmiştir. Ruslar ile İngilizler, Kafkasyada petrol kuyularını tahrip için icap eden tedbirleri almışlardır. Alman öncü müfrezeleri Rostof şehrinden ancak 20 kilometre mesafede bulunuyorlar.

Ruzvelt'in bahsettiği gizli Alman vesikaları

Berlin, 29 (A.A.) — D. N. B:

Gazeteler M. Ruzveltin nutkuna şiddetle hücum ediyorlar.

Berliner Börsen Zeitung diyor ki: «Birleşik Amerikada, Ruzveltin siyasetine karşı muhalefet o kadar kuvvetli bir hale gelmiştir ki, Cumhurreisi, Birleşik Amerika efkârı umumiyesini tahrik için yeni bir avamfirip usul kullanmak zaruretinde kalmıştır. Filhaika, Cumhurreisi, Cenubî Amerikayı beş vassal devlete taksim etmek ve bütün dinleri ilga etmek üzere hazırlanmış sözde Alman plânlarından bahsetmiştir. Ruzvelt, Amerikan milletinin ekseriyetini kendi istediği harp havası içine sokmak için, ağlebi ihtimal, bizzat M. Donavan'ın bürosunda hazırlanan bu «gizli vesikalar» ı kullanmak istiyor.

Hamburger Fremdenbladet gazetesi de şöyle yazıyor:

M. Ruzvelt'in nutku Cümhurreisinin, bitaraflık kanununun son hükümlerini ilga etmekle beraber Anayasa mucibince tam salâhiyet istediği ilânı harpsız harbi fiilî göstermeğe matuf bir nutuktur.

Moskovaya şiddetli bir hava akını

Moskova, 29 (A.A.) — Tass Ajansı, 28 İlkteşrin günü ve 28/29 İlkteşrin gecesi, müteaddit Alman tayyaresi gruplarının, Moskova üzerinde akınlar yaptıklarını söylemektedir. Muhacimler, avcı tayyarelerimiz ve tayyareye karşı koyma toplarımız tarafından dağıtılmıştır. Hükûmet merkezini himaye eden barajı geçmeğe teşebbüs eden tayyareler tarhip bombalarını rastgele atmışlarsa da askerî hedeflere isabet ettirememişlerdir. Telefat vardır.

Fransadan İngiliz tayyareleri geçerken

Londra, 29 (A.A.) — (B.B.C.) Şimalî Fransa üzerinde geceleri uçan İngiliz tayyareleri, Fransız halkının yaktıkları ışık hatları üzerinden geçiyorlar. Sımsıkı kapalı perdeler açılmakta ve petrol lâmbalarının ışıkları gösterilmektedir. Bir İngiliz pilotu, Fransada halk tarafından petrol lâmbaları yerde yanyana getirilmek suretile yapılmış olan V işaretini görmüştür. İşte bunlar, Fransız milletinin hakikî hissiyatını gösteriyor.

Sovyet tebliği

(1 inci Sahifeden Devam)

tayyaresi tahrip edilmişitr. Biz 12 tayyare kaybettik.

Kat'î rakamlara göre Moskova civarında 27 ilkteşrinde, evvelce söylendiği gibi sekiz değil, 20 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

28 ilkteşrinde, Moskova civarında altı düşman tayyaresi düşürülmüştür.

VOLOKOLAMSK'IN MEVKİİ

Londra 29 (A.A.) — Sovyet tebliğinde ilk olarak zikri geçen Volokolamsk Moskovanın 100 kilometre kadar şimal batısında, Pzhev ile Moskova arasında, yarı yolda kâindir.

Son günlerden istifade ediniz.

ZALOĞLU RÜSTEM

Aşk - Kahramanlık büyük Şark filmi (Türkçe)

Bugün Matineler: Saat 11 den itibaren

ELHAMRA SİNEMASINDA

18 İNCİ YILDA..

(Başmakaleden Devam)

sürmekte devam edecek. Çünkü; dünyaya güneşle beraber doğduk, güneşle yaşıt gidiyoruz, ve.. insanlığın, yaşama ülküsünün, millet hakkının, istiklâl şuurunun, devlet şeklinin, toprak sevgisinin hakikî güneşi artık o değil, biz olduk.

«— Ne mutlu Türküm... Diyene»

ETEM İZZET BENİCE

Ankarada yapılacak merasim

(1 inci Sahifeden Devam)

Bundan sonra filâma ve düdükle muhabereler yapılmış, hasta ve yaralı taşıma hareketleri gösterilmiş ve millî oyunlar oynanmıştır.

Bu toplantıda Başvekilimiz Doktor B. Refik Saydam ile Münakale Vekilimiz B. Cevdet Kerim İncedayı, Maarif Vekili B. Hasan Âli Yücel ve Parti Genel Sekreteri de hazır bulunmuşlardır.

Gece Ankara rengârenk elektrikler ve fenerlerle muhteşem bir şekilde donanmış ve akın akın halk aydınlık sokaklarda gezip, geç vakitlere kadar eğlenmiştir.

Bu sabah daha ilk saatlerde şehir sokakları fevkalâde günlere mahsus bir hal almıştı. Hipodromda merasime saat 14,30 da başlanılacak olmasına rağmen erkenden tribünler dolmuş, yollar fevç fevç hakla kaplanmıştır.

Millî Şefimiz İsmet İnönü, Cumhuriyetin bânisi Atatürk'ün muvakkat makberelerini bu sabah ziyaret ederek Ebedî Şefimizin manevî huzurunda tazimle eğilmişler ve bir çelenk koymuşlardır. Müteakiben devair, teşekküller mensupları ve halk da Büyük Kurtarıcının makberesini ziyaret ederek hürmet ve şükran borcunu eda etmişlerdir.

Reisicumhurumuz İsmet İnönü bugün tam saat 12,20 de Büyük Millet Meclisinde evvelâ hükûmet ve ordu erkânının, meb'usların, müteakiben de ecnebi sefaret hey'etlerinin tebriklerini kabul edecekler, bilâhare de Hipodromdaki merasime şeref vereceklerdir.

RADYOMUZDA

Ankara radyosu Cumhuriyet Bayramı şerefine bu sabah mütemadi neşriyat yapmıştır. Bu meyanda Dahiliye Vekâleti adına B. Ali Rıza Önel, Maliye Vekâleti namına B. Hamdi Özgürel, Maarif Vekâleti adına B. İhsan Songu, Sıhhat Vekâletinden doktor Zeki Nâsır Barker, Nafia Vekâletinden yüksek mühendis B. Namık Kiper birer hitabe irat ederek Vekâletlerinin faaliyetlerini anlatmışlardır.

Harp vaziyeti

(1 inci Sahifeden Devam)

Kalinin'de mukabil taarruzla Almanları geri püskürtmüşlerdir. Merkezde Mojaisk — Maloyaroslaveç hattında Rus müdafaa hattının yarıldığına ait haberler henüz teeyyüt etmemiştir. Ciddî muharebeler bu mevkilerden geçen yollar üzerine inhisar etmektedir. Almanlar Moskova Cenubunda Oka nehrini geçmek ve Moskovayı Cenuptan ihata etmek teşebbüsünden vazgeçmemişlerdir. Bu maksatla bu nehir boyunda Rusların zayıf yerini aramaktadırlar.

Hava şartları gittikçe fenalaştığından, sulu karlarla çamur haline gelen arazide geniş cephe ile tank hücumları yapmak güçleşmiştir. Gün geçtikçe, Motörlü ve zırhlı birliklerin ve elbiseleri ağırlaşan askerlerin hareket ve manevra kabiliyeti azalacaktır.

3 — Cenpta, Mareşal Timoçenko Alman taarruzlarını tamamile durduramamıştır. Almanlar, Rus tank sanayiinin başlıca merkezi olan Peramatroskaya'yı işgal ettiklerini bildiriyorlar. Alman kıt'aları Rostof'un 60 kilometre yanında taarruz halindedirler.

Hulâsa; Cenupta Almanlar tâbiye ve sevkulceyş üstünlüğünü elde bulunduruyorlar. Bununla beraber, Mareşal Timoçenkonun Don ve Donetz nehirleri arasında bugünlerde istikrarlı bir cephe tutmıya çalışacağı zannedilebilir.

AMERİKA

(1 inci Sahifeden Devam)

keresi esasında söz alarak lâyihanın reddini şiddetle istemiştir. Taft, «bu lâyiha kabul edilecek olursa, muhakkak surette harbe gireriz.» demiştir. Taft'ın müdafaa ettiği noktai nazara göre, Cumhurreisinin nutku, Reisin «ne kongreyi, ne anayasayı nazarı itibara almamak ve ilânı harpsiz harbe doğru diktatörlük yolunu takip etmek niyetinde olduğunu açıkça göstermektedir.»

ÇENBERLİTAŞ Sinemasında

Bugün Matinelerden itibaren:

Aziz Yurdumuzu dolduran On Sekiz Milyon TÜRK'ün en büyük heyecanı şerefine: Mevsimin en muazzam en muhteşem ve şimdiye kadar gördüğünüz ve göreceğiniz filmlerin en güzeli.

OPERET

VİLLY FORST ve MARİA HOLSTİN'in

yarattıkları emsalsiz harikası, Baştan nihayete kadar fevkalâde gözler kmaştırıcı lüks ve Saltanat... Kalbleri titreten Aşk ve sevişme sahneleri... Muazzam Koro ve akıllara hayret verici Bale gruplariyle emsalsiz bir harikadır.

Ayrıca: HAYATIN ESRARI

TÜRKÇE tafsilâtiyle gayet enteresan kültür film.

DİKKAT: Bu Kültür filmi bilhassa bütün talebelerin görmelerini tavsiye ederiz.

Şahane Günlere lâyık Şahane Program

Büyük rejisör Cecil B. de Mille'in yarattığı

Son Şaheser

KÂMİLEN RENKLİ

ZAFER ORDUSU

GARY COOPER — MADELEİNE CAROLL — PAULETTE GODARD — FRESTON FOSTER ve AKİM TAMİROFF'un

Hayat verdiği büyük san'at harikası

Bugün LÂLE Sinemasında

Çılgın alkışlarla devam etmektedir.

Bugün Seanslar: 10.15 - 1 - 2.30 - 4.30 - 6.30 ve 9 da

R. K. O. Radyo Film Şirketinin 1941 senesi için hazırladığı en büyük filmi. Üç büyük Amerikan artistinin birleşerek yarattığı kudretli şaheseri. Sinemacılık âleminin erişilmez bir zaferi.

CEHENNEM KARTALLARI

Baş Rollerde: Reşard DİX. Chester MORİS: Lucille BALİ.

Esrarengiz bir hayout çetesinin şehirleri birbirine katan müthış maceraları.

Cumhuriyet Bayramı şerefine

BUGÜN

Matinelerden itibaren

Alkazar

Sinemasında başlıyor.

En Ulu Bayramımız Şerefine Harikulâde Program

Bir teknik ve dehâ âbidesi:

NAMUS BORCU

RALP RİCHARDSON — JUNE DUPERZ

Gözlerinize inanamıyacak kadar kudretli sinema san'atının bu görülmemiş dehâ eserini

ALEMDAR ve MİLLÎ'de

yalnız bu hafta temaşa edebileceksiniz.

Ayrıca:

ROBERT TAYLOR

ın mâbutlaştığı en hissî ve dünyayı heyecana boğmuş dramı

BENİ HATIRLA

Kadıköylüler

Ulu Cumhuriyet Bayramı Münasebetile

Kadıköy HÂLE Sineması

Bu sene Beyoğlunda (LÂLE) ve İstanbulda (Marmara) sinemalarında on binlerce halkın hücumu ile Şeker Bayramının en büyük rekorunu yapan

SİNGAPUR YOLU

nu göstermeğe başladı.

Bugün matinelerden itibaren

MARMARA SİNEMASI

YARATIYOR

KUTLU CUMHURİYET BAYRAMI şerefine

TYRONE POWERin

dünyada 200 milyon insan tarafından (Eşsiz Mucize) olarak alkışlanmış son eseri:

Eğlence Kadını

Ayrıca:

Fransanın Yeni Kadın Dâhi Yıldızı

JEANNE GABİN

in harikalı Hissî Filmi

SON GEÇİT

BUGÜN BAŞLADI

DOKTOR

Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

DAHİLİYE MÜTEHASSISI

Divanyolu 104

Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

Millî Şefimiz İsmet İnönünün vecizeleri inkılâpların kıymet ve azametini takdir etmek için zaman zaman maziye rücu ile mukayese etmekte fayda vardır.

1914 den Sonra Türkçe Sözlü

25 senelik dünya siyasetinin geçit resmi

Ebedî Şef ATATÜRK Millî Şef İSMET İNÖNÜ

Umumî Harp — İstiklâl Mücadelesi

Herkesin merak ve heyecanla göreceği Film. Bu filmde: 25 sene dünyada geçen Siyasî — İktisadî — İçtimaî en mühim vak'ayı göreceksiniz. Bu günü iyi anlamak için dünü gösteren film. Yarınki Perşembe akşamı Saat 9 da.

ELHAMRA SİNEMASINDA

Biletlerinizi evvelden aldırınız.

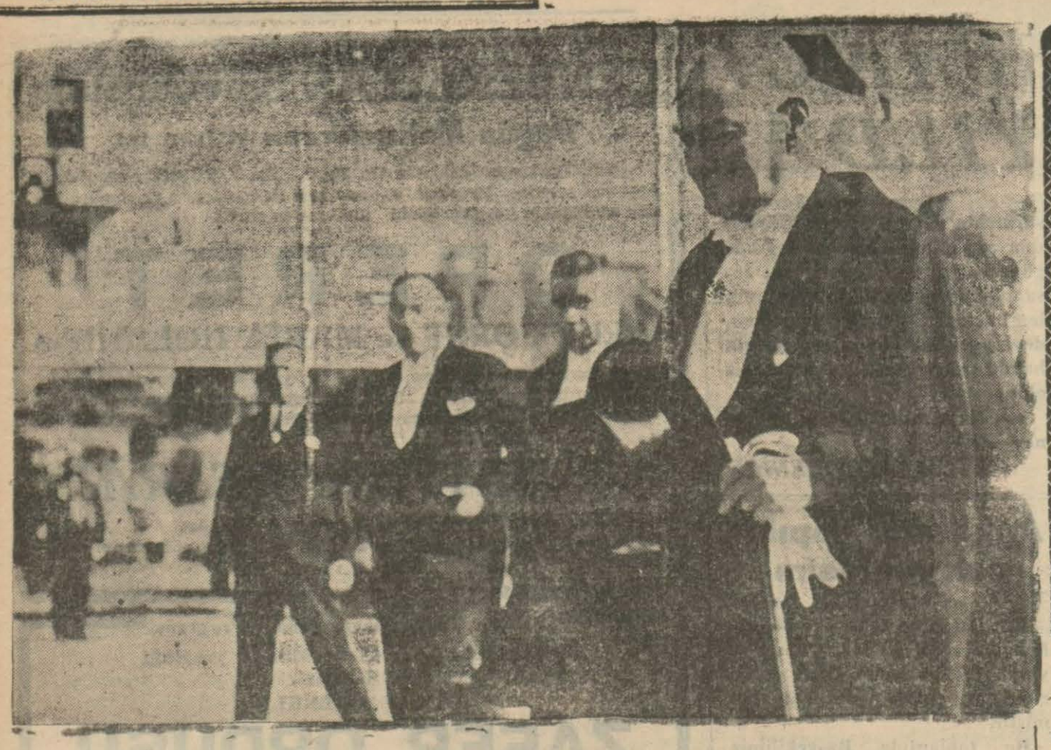

Atatürk bir Cumhuriyet Bayramında Büyük Millet Meclisine gelirlerken

Millî Şef ve Millî Dâvalar

İnönü'nün Büyük Davalara Dair Güzel ve Seçme Sözleri

Bilmenizi isterim ki, ahlâk ve karakter sağlam olmadıkça, cemiyette esaslı bir hizmet görmeğe imkân yoktur. Cemiyetin kudret ve ehemmiyeti, vasatî ahlâk ve karakterinin yüksek kıymetine, her faktörden ziyade bağlıdır.

Genç Üniversiteliler,

Moraliniz ve karakteriniz, büyük Türk milletinin yüreğini ümitlerle dolduracak güzel örneklerle kendini göstermektedir. Türkiyenin istikbali üzerine teşhis koymak istiyen yabancılar, tahsil çağında bulunan gençlerimizin ahlâk ve karakterlerindeki sağlamlıktan ders almalıdırlar.

(7/3/439 İstanbul Üniversitesindeki nutuklarından)

ADALETÇİ ŞEF

«... Nimet ile mükellefiyet bu memleketin her tarafında bütün vatandaşlar için müsavi olacaktır.»

(Millet Meclisindeki beyanatlarından: 6/11/925)

●

«... Milletler arasında birinci derecede itibara lâyık olanlar kendi mevcudiyetleri için icap ederse, hayatlarını feda etmiye her an hazır bulunmalıdır. Bu kabiliyet milletlerin yüksek evsafının ifadesidir. Hâkimlik bu kabiliyet kadar yüksek, birinci derecede yaratılış ister. Türk milleti hâkim olmak kudretinde, tabiî ve fitrî olan salâhiyetinde tarihin ve bugünkü dünyanın tanıdığı en büyük milletlerden biridir.»

(Ankara Hukuk Fakültesi diploma tevzii nutuklarından: 20/11/932)

●

«... İdarei devlette adaleti bütün vatandaşlar için müsavat üzere ayırıyoruz. Anadolunun herhangi bir çiftçisi hakkında kabili tatbik olan kanunun, memlekin en yüksek addolunabilecek diğer efendisi hakkında da ayni müsavatile ayni ciddiyet, ayni adalet, ve şiddetle kabili tatbik olmasına dikkat ediyoruz.»

(Birinci Milli Tıp kongresi açış nutuklarından: 1/9/925)

İMARCI, YARATICI ŞEF

«... Memleketin umumî havası vatandaşın çalışmak, işlemek, kazanmak arzusu ile dolgundur. Cumhuriyetin kanunlarına ve kuvvetlerine yürekten güvenmek ve dayanmak, açık, serin bir düşünce ile yurdu ve ülkeyi mamur etmiye çalışmak, işte bugün vatandaşların tek olarak, cemiyet olarak yaşayışlarına yön veren fikir budur.»

(Ankara Hukuk Fakültesinde diploma tevzii dolayısile nutuklarından: 8/7/929)

●

«... Şimdi şimendifer geçmiye başlıyan toprakların altında İstanbullu, Sıvaslı ve Vanlı yüz binlerce Türkün kemikleri yatıyor. Bu kadar insan, memleketin hesapsız serveti, ilâç ve ekmek taşıyan kağnılar peşinde gömülmüştür.»

(Sıvas demiryolunun açılma törenindeki nutuklarından: 30/8/930)

●

«... Büyük Millet Meclisinin, Gazinin riyasetinde toplanan ilk hükûmeti 336 da dünyanın bütün ateşleri başına yağarken, yarınki mevcudiyeti hazin bir şüphe altında iken, vatandaşlar yalınayak ve sopa ile müstevlilere karşı koymıya çalışırken, bütün mamureleri elinden gitmişken ve hazinesinde bir tek lira yokken, ilân ettiği programında Ankaradan Yahşihana şimendifer temdit edeceğini söylüyordu. Bu hazin hâdiseyi, nesillerimizin zihinlerine yerleşecek bir ibret dersi telâkki etmez misiniz?»

(Sıvas demiryolunun açılma merasimindeki nutuklarından 30/8/930)

●

«... İntizamla ve itibarla işleyen her belediye memleketimizin içtimaî hayatında mühim bir uzuv, yükselmek için ve ilerlemek için mühim bir mekanizmadır. Memlekette birçok temaslar yapıyoruz. Bunlardan Belediyemizin vazifelerinin faaliyetlerinin hergün daha ziyade arttığını yakından görüyoruz. Birçok Belediyelerimizin şehir işleri, cemiyetin yüksek işlerine ve cemiyetin vazifelerine faal bir surette iştirak şeklinde oluyor. Bundan çok memnunuz. Gerek sağlık mücadelesinde, gerek içtimaî ve ahlâkî mücadelelere Belediyelerimiz iştirak ediyor. Yeni Türk Cumhuriyetinin ihtiyaçları hergün eskilere nisbetle çok artıyor. Bu artmadan şikâyetçi olmamalıyız. Memleketin medeniyet seviyesi yükseldikçe ihtiyaçları artacaktır. Bunların büyük bir kısmını halledip başarmak daima Belediyelerimizin üzerinde olacaktır. Halkımız Belediyeye en ziyade sevdikleri müşterek bir ev, cemiyetin müşterek bir malı olduğu telâkkisine alıştıkça, Belediyelerimiz vasıta bulmak imkânı daha kolaylıkla elde edebilirler.»

(Türkiye Belediyelerinin ilk kongresini kapama nutuklarından: 27/10/935)

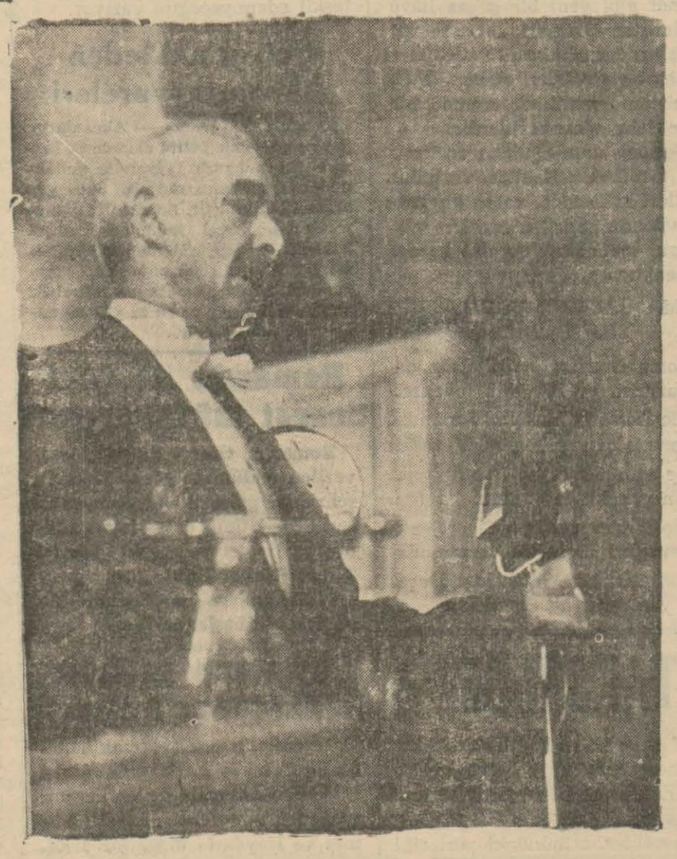

Millî Şef Büyük Millet Meclisi kürsüsünde

BARIŞÇI ŞEF

«... Her dostluğa ehemmyet veririz ve bilhassa dostuklarımıza çok vefa gösteririz.»

(Millet Meclisinde bütçe dolayısile beyanatından: 29/4/1928)

«... Siyasetimizin gizli kapaklı bir noktası yoktur. Biz menabii kâfi olan arazimiz içinde mevcudiyetimizi, terakkiyatımızı temin etmekten başka bir şey düşünmüyoruz ve atiyen Balkanlarda Türkiye daima bir unsuru muavenet ve âmili sulh ve sükûnet olarak ihtiram görecektir.»

(Hariciye Vekili sıfatile Millet Meclisindeki beyanatlarından: 23/8/1923)

●

«... Türkiye, bütün hayatında sulh içinde ve intizam içinde yaşamanın beynelmilel güzel bir nümunesidir. Enternasyonal hayat huzur içinde değildir. Büyük vak'alar milletleri çok meşgul etmektedir. Biz, bu hâdiseler içinde memleketimizi galeye kaptırmamak için ciddî bir surette itina ediyoruz. Sulh hayatı, ciddî bir sulh politikası bizim siyasetimizin esasıdır.»

(Türkiye Belediyelerinin ilk kongresini kapama nutuklarından: 27/10/1935)

MİLLÎ KABİLİYETE İNANAN ŞEF

«... Türkiyenin geçirdiği merhaleleri çok vakit sinir gerginliği içinde yaşadığımızı biliriz. Bütün bunları şimdi biraz iftiharla derhatır ediyoruz. Amma, Türkiyenin geçirdiği çetin günleri geçmiş telâkki etmemeliyiz. Hayatın dışını görenler kazanılmış muvaffakiyetlerini bütün ömürlerinde öğünmek için kâfi bir mazhariyet sayarlar. Biz asla böyle bir kanaatte değiliz. Türkiye bir asırdanberi çok ihmal edilmiş ve dünya hiç olmazsa, bir asırdanberi çok terakki etmiştir. Bizim iddiamız dünyanın yüz elli senedenberi kazandığı menfaatleri Türkiyenin behemehal kazanacağı iddiasıdır. Dünya Türkiyenin geçen muvaffakiyetlerine ne kadar şaşarsa, şaşışını, biz hepimiz Türkiyenin yarınki muvaffakiyetlerini ilimle, çalışmakla temin etmeğe ve bu memlekette genç arkadaşların yapmağa mecbur oldukları şeyler için daha büyük sahalar hazırlamağa mecburuz. Türkiye çok çalışacaktır., çalışan Türkiye için muvaffakiyet daima muhakkaktır.»

(Mülkiyenin 56 ıncı yıldönümü dolayısile törendeki nutuklarından: 1/12/932)

«... Herkesle, bütün dünya ile dost vaziyetteyiz. Hiçbir devlet yoktur ki beynelmilel hayatta bizden daha fazla dostluk şeraiti içinde bulunsun. Kimse ile bir mücadele mevzuu idame etmeyiz. Biz memleketimizin haklı, haysiyetli ve kuvvetli vaziyetine inanmışızdır. Türk milletinin haysiyetini tabii ve meşru bir hak olarak kabul eden herkesle gayet iyiyiz.»

(Mülkiyenin 56 ıncı yıldönümü münasebetile törendeki nutuklarından: 1/12/932)

Ankaradaki geçit resminde genç mektepliler muntazam adımlarla geçerlerken

NUTUKTAN

18 sene evvel Cumhuriyet nasıl ilân edilmişti?

Ebedî Şef, ölmez eseri olan Cumhuriyetin ilân edildiği tarihî günü anlatıyorlar

18 sene evvel 28 İlkteşrin günü geç vakit içtima halinde bulunan Fırka İdare Hey'eti, Gazi Paşayı davet etmişti. İdare Hey'eti Reisi Fethi Beydi. Fethi Bey Fırka namına İdare Hey'etince bir liste tertip edildiğinden, Fırka Umumi Reisi sıfatile Gazi Paşanın noktai nazarlarının alınmasını muvafık gördüğünü söylemişti. Listede Hariciye Vekâleti için ismi geçen Yusuf Kemal Bey listeye dahil olamıyacağını bildirmişti. Demek ki, Fırka İdare Heyeti de kat'i bir liste tertip edemiyordu.

Gazi Paşa kat'i bir liste tertibini tavsiye ettikten sonra, Meclisten ayrıldı. Koridorda kendisini bekliyen ve görüşmek isteyen Kemalettin Sami ve Halit Paşaları akşam yemeğine davet etti. İsmet Paşa ile Milli Müdafaa Vekili Kâzım Paşa ve Fethi Beyle birlikte gittiler. Rize Meb'usu Fuat, Afyonkarahisar Meb'usu Ruşen Eşref Beyler de orada bulunuyorlardı. Onları da yemeğe alıkoydular.

Gazi Paşa yemek esnasında:

— YARIN CUMHURİYETİ İLÂN EDECEĞİZ» dediler.

Sofrada hazır bulunan zevat derhal bu fikre iştirak ettiler. Yemekten sonra bir program tesbit edildi.

Gazi Paşa Cumhuriyetin ilânına karar vermek için Ankarada bulunan arkadaşlarını davete ve onlarla müzakere ve münakaşaya lüzum ve ihtiyaç hissetmemişlerdi. Çünkü onların zaten ve tabiaten kendisile hemfikir olduklarından şüphe etmiyordu.

Gazi Paşa, etrafında bulunan zevattan ayrıldıktan sonra, Çankayada misafir kalan İsmet Paşa ile birlikte bir kanun lâyihası müsveddesi hazırladılar. Bu müsvedde 20 Kânunusani 1337 tarihli Teşkilâtı Esasiye Kanununun devletin şeklini tesbit eden maddelerini tadil ediyordu. Birinci maddenin nihayetine «Türkiye devletinin şekli Hükûmeti Cumhuriyedir» cümlesi ilâve edilmişti.

Bundan başka Teşkilâtı Esasiye Kanununun 8 inci ve 9 uncu maddeleri de şu suretle tavzih olunuyordu:

Madde — Türkiye Reisicümhuru, Türkiye Büyük Millet Meclisi hey'eti umumiyesi tarafından ve kendi âzası meyanından bir intihap devresi için intihap olunur. Vazifei Riyaset yeni Reisicümhurun intihabına kadar devam eder. Tekrar intihap olunmak caizdir.»

Bundan başka Cümhurreisliğine taallûk eden diğer iki madde de tavzih edilmiş bulunuyordu.

* * *

29 Teşrinievvel 339 pazartesi günü Ankarada cereyan eden hâdiseler şunlardır:

Atatürk Ankarada bir Cumhuriyet Bayramında geçit resmini takip ederlerken

Fırka Grupu toplanmış, Hey'eti Vekile intihabı müzakeresine başlanmıştı. Reis, hey'eti umumiyeye arzedilmek üzere Hey'eti İdarenin ihzarî mahiyette olarak tertip ettiği listeyi okuttu.

Gazi Paşa o sırada Çankayadaki ikametgâhlarında bulunuyorlardı. Mecliste muhtelif âza arasında münakaşalar başladı. Söz alan âzalar liste hakkında fikir ve mütalealarını beyan ediyorlardı. Bir itilâf hasıl olamayınca, Reis müzakereyi kâfi gördü ve bundan sonra birtakım takrirler okundu. Bu meyanda Kemalettin Sami Paşanın takriri kabul edildi. Bu takrire göre, Gazi Paşa Reisi Umumî sıfatile meselenin halline hey'eti umumiye tarafından tevkil ve memur ediliyorlardı.

Gazi Paşa takririn kabul edilmesi üzerine içtimaa davet edildiler ve içtima salonuna girer girmez doğru kürsüye çıkarak, şu kısa mütalea ve teklifi dermeyan ettiler:

— Efendiler, Hey'eti Vekile intihabında teşeddüdü efkâr hasıl olduğu anlaşılmıştır. Bana bir saat kadar müsaade buyurun. Bulacağım sureti halli arzederim.

Teklif kabul olundu. Gazi Paşa bu bir saat içinde icap eden zevatı Meclisteki odalarına davet etmişler ve bir gece evvel hazırladıkları teklif kanunu müsveddesini göstererek, müdavelei efkârda bulunmuşlardır.

Öğleden sonra saat bir buçukta Fırka umumî hey'eti tekrar toplanmıştı. İlk söz Büyük Şefe ait idi. Gazi Paşa kürsüye çıkarak, şu beyanatta bulundular:

— Muhterem arkadaşlar, hallinde müşkülâta duçar olduğunuz meselenin sebep ve illeti bütün rüfekaca taayyün etmiş olduğu kanaatindeyim. Noksan, kusur, takip etmekte olduğumuz usul ve şekildedir. Filhakika mevcut Teşkilâtı Esasiye Kanunumuza tevfikan bir Hey'eti Vekile teşkiline teşebbüs ettiğimiz zaman, bütün rüfekanın herbiri Vekiller ve Hey'eti Vekile intihabı mecburiyetinde bulunuyor. Hey'eti umumiyemizin birden Hey'eti Vekile intihabına mecbur olmamızda görülen müşkülâtın halli zamanı gelmiştir. Geçen devrede ayni suretle müşkülâta tesadüf ediliyordu. Görülüyor ki, bu usul bazan birçok teşevvüşlere bâdi oluyor. Hey'eti celileniz bu müşkülün halline beni memur kıldınız. Ben de bu arzettiğim kanaatten mülhem olarak, düşündüğüm şekli tesbit ettim. Onu teklif edece-

(Devamı 5 inci sahifede)

Cumhuriyet Devrinde Türk Ordusu

Türk Ordusu Fedakârlığı Ölçüye Gelmiyen Kalbi Büyük Bir Ordudur!

Türk ordusu, bugün bir çok rejim eserleri gibi örnek olmak vasfını taşıyor

Şanlı süvarilerimiz bayrak onde geçerlerken...

Yazan: Emekli Kurmay Subay

Biz asker bir milletiz. Yer yüzünde Türk, çıktığı yerde vardır, geçtiği yerde vardır; durduğu yerde vardır. Minimini Türk çocukları asker elbisesi giymeğe bayılırlar ve silâhlara benzer oyuncaklardan hoşlanırlar. Bu kuvvetli meyli, onların mayasında olan ecdat ruhunun daha küçük yaşlarda güzel bir tezahürüdür. Türk ordusu işte kökü 30 bin yıllık mazide olan bu mukaddes ecdat ruhuna sahip Türk çouklarından meydana gelmiştir.

Türk ordusu, bu iki kelime yanyana gelince ne muazzam bir mana aldığını bütün dünya asırlardanberi biliyor. Yeni Türk ordusu, kara günde elele vermiş, bizi bir vatanla Cumhuriyet İdaresine kavuşturmuş üç büyük ve muzaffer askerin eseridir. Bunlar, adlarını damarlarında kan gibi taşıdığımız mübarek Atatürk, Ulus başımız İsmet İnönü ve Genel Kurmay Başkanımız Mareşal Fevzi Çakmaktır.

Yeni Türk ordusu, en büyük Cumhuriyet eserlerinden olarak memleket istiklâl ve hürriyetinin bir garantisi haline gelmiştir. Türk ordusu bugün birçok rejim eserleri gibi örnek olmak vasfını taşıyor.

Piyade kuvvetlerimizin hafif silâhları modern tiplerle değiştirilmiş ve sayıca arttırılmıştır. Böylelikle insandan tasarruf edilmesine mukabil ateş hacmi büyütülmüştür. Ordumuz bu bakımdan en ileri seviyeye yaklaşmış bulunmaktadır. Zamanımız harplerinde piyadenin zırhlı ve motorlu vasıtalara karşı kendi emniyetini bizzat yakından temin etmesi mecburiyeti vardır. Bu hususta harp tecrübelerinden istifade edilerek piyade sınıfı zırhlı vasıtalarla defi silâhlarile techiz edilmiştir. Görülüyor ki piyade için lâzım olan yüksek ateş kudreti ve zırhlı vasıtalara karşı müca-dele kuvveti gözönünde tutulmuş, ordumuz bu bakımdan zamana ayak uydurularak asrileştirilmiştir.

Topçu sınıfı, hafif, ağır ve en ağır olmak üzere en modern topla techiz edilmiş ve memleketimizin topoğrafik şartlarına göre lâzım olduğu nisbette motorleştirilmiştir. Ayrıca topların sayı itibarile de bugünkü ihtiyaçları karşılıyacak surette arttırılmıştır. Menzil, ateş kudreti ve sür'ati, hareket kabiliyeti bakımlarından Türk topçusu mükemmel hale gelmiştir.

Memleketimizin coğrafî vazi-yetine göre süvari sınıfı motörlü ve zırhlı vasıtalarla techiz edilmiş, bu suretle süvarimizin kudret ve tesir hassaları birçok misli arttırılmıştır. Kuş uçmıyan dağlardan Türk süvarisi atı ile geçer; binicilik ve at sırtında kılıçlama muharebeleri yapmak, kahraman ecdadımızın icadıdır. Onun içindir ki biz Türkler atı en çok seven milletiz ve nal sesinden çok hoşlanırız.

Bunda mabaşka, ordumuzun diğer techizatını, en ince ve fennî ölçme vasıtalarını, makineli istihkâm malzemesini, motörlü köprücü kollarını ve ayni zamanda nakliye birliklerimizin, bilhassa uzun mesafeler üzerinde hareket edecek şekilde tamamen asrileştirmiş bulunuyoruz. Buna, şimdiye kadar yapılan muazzam demiryol şebekesini, köylere kadar uzanan yolları, köprüleri, istasyonları da katarsak Türk ordusunun ne büyük bir hareket kabiliyeti kazandığını daha iyi anlarız.

Askerî fabrikalarımız, hazırlanmış programlara uygun olarak kuvvetlendirilmiştir. Demiryollarımıza ait raylar, posta ve telgrafa ait bir kısım malzeme bile artık bu fabrikalarda yapılmaktadır.

Deniz kuvvetleribiz de takviye edilmiştir. Gölçük tersanelerine yeni tezgâhlar konmuştur. Donanmamız son sistem torpido muhripleri, denizaltı gemileri, avcı botları, mayin ihraç motörlerile çoğaltılmıştır. Artık Türk donanması yabancı personle hiç ihtiyaç bırakmıyacak derecede kudretli bir kadroya malik bulunmaktadır.

Hava kuvvetlerimizde çok büyük terakki vardır. Türk milleti, uçan millet haline gelmektedir. Bilhassa sefer techizatı bakımından Türk hava kuvvetleri bizi göklerimize karşı emniyette bulunduracak hale konulmuştur. Tayyarecilerimiz bilgi ve evsaf itibarile dünya ordularile mukayese edilecek kudrettedirler. Tayyarelerimiz göklerden gelecek tehlikeyi tamamile önliyecek kadar çoğalmıştır. Tayyare fabrikalarımızdan başka memleketimizde bir motör fabrikası da görmek üzereyiz. Bu sayede hava tehlikesini büsbütün yok etmiş olacağız. Diğer taraftan buna muvazi olarak memlekette hava müdafaa teşkilâtı arttırılmıştır. Artık memleketin herhangi bir köşesinden bir düşman tayyaresinin gözükmeden içeri girebilmesi imkânsız bir hale gelmiştir.

Gaz ve gazdan korunma işleri de gündengüne artan semereler vermektedir. Gaz Genel Komutanlığı ordunun olduğu kadar memlektin gaz hücumlarından korunması işlerile de meşgul olmaktadır. Gaz enstitüsü modern bir haldedir. Gaz pümpe cantaları, gaz kirtileri, gaz sisleri ve saire burada yapılmaktadır. Maske fabrikamız tam bir randımanla çalışmaktadır. Kimya taburlarımız ordumuzun iftihar mevzularından biri haline gelmiştir.

Ordumuzda sağlık işleri mes'ut bir inkişafa kavuşmuştur. Verimli bir plân ve modern bir programla çalışan Cumhuriyet ordusu sıhhiyesi, koruyucu tababete büyük ehemmiyet vermiştir. Neticede orduda hastalanma hadleri tamamile normal hale gelmiş, hiç bir bulaşıcı hastalığın yayılmasına meydan verilmemiştir. Cumhuriyetin feyizli eserlerinden olarak büyük ve modern hastaneler açılmış, mevcutları yeni baştan yapılmıştır. Ordumuzun askerî sıhhiye teşkilâtı ve sıhhî techizat yeniden tanzim edilmiştir.

Ordumuzda baytariye işleri de ayni feyzili seyri takip etmiştir. Hayvanların sıhhî şartları günden güne düzelmekte ve zayiat miktarı bariz bir şekilde azalmaktadır. Memleket içinde yapılan askerî mübayaalar hayvan neslinin ıslahı bakımından çok iyi neticeler vermiştir.

Ordumuzda kültür ve spor pek ilerdedir. Bu vaziyet memleket kültürünün inkişafına büyük rakamlarla yardım etmektedir. Ordunun, ileri vatandaş nisbetlerile süsliyerek yetiştirdiği vatandaşların sayısı milyonlara varmıştır. Bir misal verelim: Arap harfleri zamanında okuma yazma öğrenerek terhis edilen vatandaş yüzde 15 - 20 yi aşamazdı. Bugün ise yeni okuma yazma usulile devamlı bir inkişaf gösteren bu nisbet yüzde 80 - 90 a yükselmiştir.

Kuvvetli bünye ve beden kabiliyeti, iyi bir ordu zarureti olduğundan alay idman yurtları bu ihtiyacı temin etmektedir. Ordumuzda sporun her şubesinde büyük bir inkişaf ve terakki vardır. Türk askeri, o şerefli elbise ile devletin ve milletin en güzel adamıdır. Bütün bu vasıflar, Cumhuriyet ordusu istiklâl ve hürriyetimizin büyük temeli ve vatandaşı tam bir insan olarak yetiştiren hayat mektebi hususiyetlerile birleştirerek millî gururlarımızdan başlıcası haline getirmiştir.

Türk ordusu yüksek sevk ve idare bakımından askerî bir teşkilâta ve kıymetli kumandanlara sahip bulunmaktadır. Zaferlerle yüklü büyük tarihi bütün milletlerin tarihlerinden daha parlak ve daha zengindir. Türk kumandanlarının millî sevkülceyş ve tabiye ölçüleri, taarruz ve müdafaa sistemleri vardır. Bunlar modern ordulardaki usuller de tetkik edilerek kuvvetlendirilmşitir. Vaktile Cengiz Han şöyle demiş:

«Bir çivi bir nalı, bir nal bir atı, bir at bir kumandanı, bir kumandan bir orduyu mahveder.»

Yer yüzünde harp kaldıkça, bu söz kıymetini daima muhafaza edecektir. Şahsiyetlerile iftihar ve gurur duyduğumuz kumandanlarımız, bu gibi Türk meziyetlerini ordumuzun mukaddes an'anesini muhafazaya memur olan genç subaylarımıza da tamamile aşılamışlardır. Ordu, an'aneyi yeni yetişenlere vermek suretile yaşar, bu tekerrür eden bir meş'ale yarışıdır.

Mübarek Atatürkün emanet bıraktığı bu meş'ale, ona lâyık olan Tük odusunun elindedir. İstiklâl zaferlerile Atatürk bize ve bütün dünyaya şunu öğretti:

«Allah ve zafer, büyük ordulara sahip olanlarla değil, kalbi büyük olanlarla beraberdir.»

Büyük Türk ordusunun kalbi büyüktür; fedakârlığı ve cesareti ölçüye gelmez, namütenahidir. Zira Atatürkün ruhu Türk ordusunda ve Türk milletinde yaşıyor. Ve bunların başında sayın Ulus Başımız İsmet İnönü ve Kurmay Başkanımız Fevzi Çakmak bulunuyor.

İşte kısa bir makale içinde anlatmağa çalıştığımız dört başı mamur, kahraman Türk ordusu, başında bulunan kıymetli büyüklerile beraber yaşasın Türk milleti, yaşasın Türk ordusu.

18 sene evvel Cumhuriyet nasıl ilân oldu

(Baş tarafı 4 üncü sahifede)

ğim. Teklifim mazharı kabul olursa, kuvvetli ve mütesanit bir hükûmet teşkili kabil olacaktır. Devletimizin şekil ve mahiyetini tesbit eden ve hepimiz için gaye olan Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun bazı noktalarını tavzih lâzımdır. Teklif şudur:

Dedikten sonra, evvelce tesbit edilen müsveddeyi okumak üzere, bir kâtibe uzatarak kürsüyü terkettiler.

Teklifin mahiyeti anlaşıldıktan sonra, tekrar münakaşalar başladı.

Artık «Şekli idaremiz Cumhuriyettir» cümlesi Meclisin havasında uğulduyordu.

Birçok meb'usların sözlerinden sonra, İsmet Paşa söz alarak hulâsatan dedi ki:

— Fırka Reisinin teklifini kabule ihtiyaç kat'îdir. Cihan bizim bir şekli hükûmet görüştüğümüzü biliyor. Bu müzakeratımızı bir neticeye raptedip ifade etmemek, zaaf ve teşeddüdü idameden başka bir şey değildir. Gazi paşa Hazretlerinin teklifinin kanuniyet kesbetmesi lâzımdır. Zaafı umuminin idamesinde mâna yoktur. Fırkanın bütün millete karşı deruhte ettiği mes'uliyetin icabatına tevfik hareket zaruridir.

Diğer birkaç âzanın tasvipkâr sözlerinden sonra, müzakere kâfi görüldü ve Gazi Hazretlerinin tekliflerindeki maddeler birer birer okunarak müzakere ve kabul olundu.

Fırka içtimaına nihayet verildikten sonra, derhal Meclis içtimaı yapıldı. Saat öğleden sonra 6 idi. Teklif, Kanunuesasî Encümeni tarafından usulen tedkik edilerek, mazbatası hazırlanırken, Meclis diğer meselelerle meşguldü.

Encümen, Teşkilâtı Esasiye Kanununda yapılacak tadilâtın müstacelen müzakeresini istiyordu. Mazbata okundu. Nihayet kanun birçok meb'usların «Yaşasın Cumhuriyet» nidalarile alkışlanan hitabeleri arasında kabul edildi.

Ondan sonra Reisicümhur intihabı için Meclisin reyine müracaat olundu. Toplanan ârânın neticesini Riyaset makamında bulunan İsmet Bey hey'eti umumiyeye şu suretle tebliğ etti:

«Türkiye Cumhuriyeti riyaseti için yapılan intihabat ârâsına yüz elli sekiz zat iştirak etmiş ve Cumhur Riyasetine yüz elli sekiz âza müttefikan Ankara Meb'usu Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini intihap etmişlerdir.»

İşte on sekiz sene evvel yurdumuzu bugünkü yüksek medenî seviyesine yükselten ve daha çok yükseltecek olan Cumhuriyet rejimimiz 29 Teşrinievvel 339 pazartesi günü böyle ilân edilmişti.

Cumhuriyet Devrinde Türk Köyü

Türk Köyünde Neler Yaptık, Daha Neler Yapacağız?

41 bin Türk Köyü ve on üç buçuk milyon Türk köylüsünün hayatı

Atatürk, Türk şehirlerinin ve köylerinin kalkınması yolunu neşretmiş ve: «Köylü efendimizdir» de diği zaman bu büyük kalkınmanın asıl manasını hulâsa edivermişti.

YAZAN: REŞAT FEYZİ

Türkiyede yaşıyan nüfus daha ziyade köylüdür. Bu memlekette on sekiz milyon insan vardır. Bu on sekiz milyon insanın on üç buçuk milyonu köylerde yaşar. Memlekette köy adedi 41 bindir. Fakat, mülkî idare bakımından köy adını verdiğimiz bu topluluklara, iktısadî şartlar ve bünye bakımından birçok nahiyeleri, hattâ bazı kaza merkezlerini de ilâve edebilirsiniz.

Memlekette, nüfusun böyle küçük küçük köylere taksim edilmiş olmasının sebebi, halkın mühim bir kısmının, hattâ köylerde yaşıyan insanların hemen hepsinin ziraatle meşgul bulunmasıdır. Ormancılık, hayvan yetiştirme de ziraatin içine girdiği gözönünde tutulursa, memlekette, nüfusun neden köylere dağılmış bulunduğu anlaşılır.

O halde, Türkiyede mühim kıymet ve varlık köydür, köylüdür. Cumhuriyetin 1923 denberi köyü ve köylüyü ele alış ve yapış tarzını tedkik etmek, memlekette büyük bir halk ekseriyetinin ruhunu tedkik etmek olur. Osmanlı İmparatorluğunun bize bıraktığı köy bir virane idi. Büyük Harbi takip eden buhranlı yıllarda virane köy, bütün bütün virane ve yoksul düştü. Osmanlı İmparatorluğunun köylüsü ise, âşar tazyiki altında nefes almıya çalışan bir talihsizdi. Köylüden sade istenir, ona hiçbir şey verilmezdi. Köylüden vergi istenir, köylüden asker istenir, köylüden cereme istenir, köylüden yalnız istenirdi.

Mütegallibenin, zorbanın köylüden istediği rüşvet de ayrı idi. Mütemadiyen kendisinden bir şeyler istenen ve alınan köylüyü, 1923 de yorgun, bitkin ve maddî, manevî ezilmiş vaziyette buluruz.

Cumhuriyet idaresi, Türkiyenin köy davasını daha ilk anda kavramıştı. Çünkü; Türkiye demek, köy demekti. Bu geniş istihsal ve hayat menbalarını ehemmiyetle iş mevzuu olarak ele almak, onu kalkındırmak ihtiyaçlarını sormak lâzımdı. Köylü, mağdur Türktü. Bu temiz insanlara haklarını vermek lâzımdı.

Cumhuriyeti kuran Atatürk, inkılâbın daha ilk senelerinde köy davasını ele almıştı:

«— Köylü efendimizdir.»

Diyen Atatürk, bu topraklar üzerinde bize herşeyi veren Türk köyü olduğunu işaret etmişti.

Türk köyü, evvelâ âşardan kurtarıldı. Bu belâ köyün üzerinden kalkınca, Türk köylüsü geniş bir nefes aldı. Ve artık, zorba, derebeyi, mütegallibe yoktu. Birçok vergiler, köyden kaldırıldı. Köye bedava toprak dağıtıldı, ona çift âleti, pulluk, hayvan verildi.

Köyün daha verimli bir istihsal menbaı olması için ne lâzımsa, imkân dahilinde yapıldı. Köy, yavaş yavaş kendisine geliyor, köy şuuru ve idraki uyanıyordu. Türk köyünde, iktısadî meseleler kadar, sıhhî meseleler de halli lâzım birer mühim dava teşkil ediyordu. Çünkü, Osmanlı İmparatorluğu, son zamanlarda köyü artık tamamen ihmal etmişti.

Hemen her Türk köyünün yanıbaşında bir canavar yaşıyordu: Bataklık...

Malarya, Türk köylüsünü sarartıp soldurmuştu.

Cumhuriyet idaresi, 1923 denberi, itinalı bir programla, bataklıkların kurutulmasına uğraşıyor. Bugün, birçok eski bataklık yerleri, buğday tarlaları haline gelmiştir.

Köyde su da mühim derttir. Köye iyi ve bol su verildi. Maarif sahasında, Türk köyü bir nokta idi. Bugün, Anadolu yaylâlarında yçl alan yolcular, ufuklarda görünen köylerde beyaz, yeni binaları ilkönce görürler. Bu çatılar, mekteplerdir.

Memleketi gezen birçok yabancılar hayretle seyrediyorlardı:

— Nerede bir yeni bina varsa, orası mektep..« diyorlardı.

Köyün kalkınmasında, maarifin çok büyük hissesi olduğunu Türk inkılâpçıları biliyorlardı. Yeni Türk harflerinin kabulü, Türk köyündeki maarif hamlesinde çok mühim bir sühulet anahtarı oldu. Maarif, Türk köyleri üzerinde daha sür'atle yayıldı. Bugün Türk köylüsü okumanın mânasını ve kıymetini tamamen idrak etmiş vaziyettedir. Üç sınıflı mektebi olan köy, beş sınıflı mektep istiyor.

Köylünün bünyesi, Osmanlı İmparatorluğu zamanile mukayese edilecek olursa, büyük farklar kaydedilir. Türk köylüsü bugün arılar gibi çalışıyor. Fazla istihsalin hem kendisi, hem memleketi için ne büyük bir fayda temin ettiğini anlamıştır. Hâli araziler bugün sürülüyor, üzerinde yeşil tarlalar vücut buluyor.

Türk köyü üzerindeki çalışma var, onun kalkınmasına sarfedilen gayret ve himmetler bitmemiştir. Türkiyenin refahı, Türk köyünden doğacaktır. Biz, bunu müdrik bulunuyoruz. 41 bin köyde yaşıyan on üç buçuk milyon vatandaşın müreffeh hale gelişi, Türkiyenin refaha kavuşması demektir.

Bizi, her bakımdan besliyen, ayakta tutan Türk köyüdür. Nüfus davamızın nasıl köyde yürüdüğünü köyleri dolaşarak görebilirsiniz. En mütevazi köye girerken, sizi yüzlerce küçük yavru, neş'eli konuşmalarile köy yollarında karşılar. Türk köylüsünün, en az üç dört çocuğu vardır. Beş altı çocuk sahibi Türk köylüsü ekseriyettedir ve bu köyün normal ailesidir. Ve Türk köylüsünün refahı arttıkça, Türk köylüsünün nüfus siyasetimize hizmeti de o derece artacaktır.

Cumhuriyet idaresi, Türk köyünü en mühim dava ve mevzu olarak ele almıştır. Eğitmenler yetiştirmek, Türk köylerine dağıtmak tedbiri, köye verdiğimiz ehemmiyeti gösterir. Yarın, Türk köyünü daha mes'ut, daha müreffeh ve daha yeşil göreceğiz. Yarın Türk köylüsünü daha neş'eli, daha zinde bulacağız. Türk köyü, bu memleketin herşeyidir. Cumhuriyet idaresi, Türk köyünün bu memleketin herşeyi olduğunu biliyor.

İNKILÂPÇI ŞEF

«... İnsanların çarpışmalarının ve yaşamak için birbirini öldürmeğe mecbur olmalarının sebepleri, dar, hastalıklı zihniyetlerin hüküm sürmesi, muhtelif insan cemiyetleri arasındaki fikrî, manevî ve fennî anlayış ve buluş seviyelerinin farkıdır. Ancak bu sebeplerin insan cemiyetleri üzerindeki tesirleri bir hakikattir. İnsanlık yüksek ülküsünü görmek vazife olduğu kadar, mevcut acı hakikatin icaplarını görmek de, insanlık ülküsüne varmanın umumi olan tek yoldur.»

(İnkılâp kürsüsünün, açılışı münasebetile verdikleri ilk dersten: 20/3/934)

Büyücek bir köyden ibaretken bugün mamureye dönen baş şehrimizden bir görünüş

MUSAHABE

Ya on iki, ya on üçüncü yıldaidi

Yazan: Osman Cemal Kaygılı

Bugün on sekizinci yılını kutladığımız Cumhuriyetin, ya on iki, ya on üçüncü yıldönümü idi. O zaman geçit resmine girecek olan gençlik teşekküllerinden biri ile beraber kır saçlarıma rağmen bana da kısaca bir yürüyüş vazifesi verilmişti. Sizin anlıyacağınız, ben, Ünversite meydanında muzıkaya ayak uyduracak, Divanyolu ve nihayet Sultanahmette taburdan ayrılacaktım. Çünkü yukarıda da dedim a, ben bu yürüyüşe kır saçlarım ve bütün yorgunluklarımla iştirak ediyordum. Fakat Üniversite meydanında muzıkaya ayak uydurup Beyazıt meydanında kahraman ordumuzun timsalini selâmlıyarak geçtikten sonra, ben de artık o kadar coşmuş, o kadar kendimden geçmiştim ki, Divanyoluna, Sultanahmede filân geldiğimizin bile farkında olamamıştım. Neden sonra, Köprüye yaklaşırken, bir çavuş gibi safların dışında ve tıpkı benim durumumda yürümekte olan, benden çok genç ve dinç biri yanıma sokularak usulca:

— Üstad, dedi, sen çok yorulдun, artık buradan ayrıl, çocukların yanında biz varız ya kâfi!

Ben de hemen ona şu cevabı yapıştırdım:

— Beni bugün bu yürüyüşten ancak, borazanın paydos borusu ayırabilir.

Yüz metre kadar ilerimizde çalan muzıka ile Şişhane yokuşunu rap rap çıkarken içimden ah diyordum, ne olur, yol uzasa da biz bu yürüyüşle, bu vaziyetle, bu ulvî manzara ile, böylece bir kaç saat daha yürüsek!..

Büyük, muazzez, mukaddes günlerin yüreklerde uyandırdığı tatlı heyecanların asıl zevkini insan böyle toplu geçit resimlerinde ve bu resimlere bizzat iştirakte tadıyor.

Saçlarımın kırlığına, yüzümün yaşlılık, yorgunluk çizgilerine rağmen o günkü Beyazıt - Taksim yürüyüşünden duymuş olduğum heyecan, bütün ömrümdeki duymuş olduğum tatlı heyecanların en zevklisi ve hattâ beni hayatta en gençleştiren ve dinçleştireni olmuştu. Taksimde geçit resmi bitip de saflar dağıldıktan sonra gönlümdeki ferahlık ve sevinç, o zaman tam kırk yedi yaşında olan beni, âdeta yirmi yaşında bir delikanlı yapmıştı.

Şimdi elliyi de geçtik, isterim ki bu yıl da bir geçit resmine daha yürüyerek karışayım ve yine yirmi beş, otuz yaş daha gençleşeyim...

Osman Cemal KAYGILI

Cumhuriyette İstanbul Belediyesi

İmar ve inşa faaliyeti her yıl inkişaf ediyor

Cumhuriyet Belediyesinin faaliyeti hakkında bir fikir alabilmek için bir kaç yıl içinde başarılan işlere mukayeseli olarak bakmak kâfidir

YAZAN: SADETTİN IŞIK

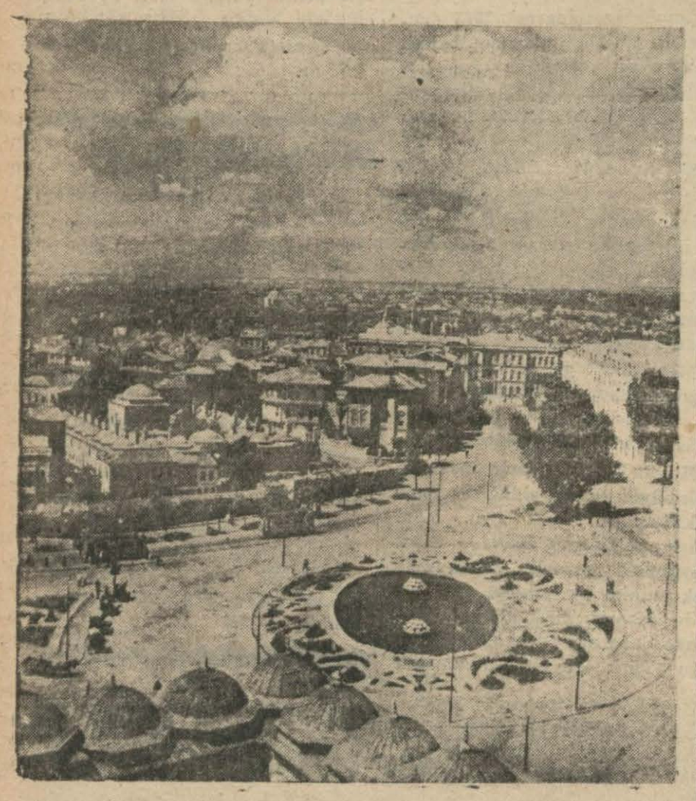

Cumhuriyet devrinin İstanbuldaki Belediye faaliyetlerinden biri de Beyazıt meydanının tanzim edilmesi olmuştur.

Binbir güzelliklerin mihrakı olan İstanbul; Cumhuriyetin feyizli elile gündengüne güzelleşmekte ve imar edilmektedir. Birçok halk hizmetlerini uhdesinde toplıyan Belediyemiz şehrin modern bir hale sokulması, vatandaşların rahatları için sistematik bir şekilde hummalı bir faaliyetle çalışmaktadır. Bu suretle on sekiz yıl içinde şehrin birçok yerleri dar, eğribüğrü sokaklardan, bozuk yollardan kurtulmuş, yeni meydanlar, caddeler açılarak umumî hizmetler için birçok tesisler yapılmıştır. Cumhuriyetin nimetleri sayesinde bugün İstanbul arnavut kaldırımından asfalta, birer mezbele yuvası olan arsa ve mezarlıklardan parklara, bahçelere kavuşmuştur. Ve imar, inşa, tanzim çalışmaları her yıl daha artan bir hızla inkişaf etmektedir. Bu inkişafla Cumhuriyet belediyesinin faaliyeti hakkında bir fikir verebilmek için herhangi bir kaç yıl içinde başarılan işlere harcanan paralara mukayeseli olarak bakmak kâfidir:

YOL İNŞAATI

Meselâ 1939 yılında şehrimizde Belediyece 60145 kilometre yol yapılmış, bunlara 1 milyon 45 bin 639 lira sarfolunmuştur. 1940 yılında ise 23489 kilometre adî kaldırım, 8433 kilometre parke yol yapılmıştır. Ayrıca Fatih - Edirnekapı, Eminönü, Lâleli, Taksim Harbiye ve Ayazpaşa refüjleri de

(Devamı 7inci sahifede)

Hayatın Hakikî Romanlarından

Şen Bir Balo Gecesinin Acı Sabahı

Zavallı Muallâbir Cumhuriyet balosunda on sekiz yıllık ömrünün en eşsiz rüyasını görmüştü

En temiz emellerile bu rüyaya bağlanan genç kız, sevdiğinin saadeti uğruna kendini nasıl feda etti?

Röportajı yapan HALÛK CEMAL

«— Erkekler mi dediniz?.. Bırakın canım onları!.. Hepsi yalancı, hepsi vefasız!...»

Genç kadın muhatabım bu son cümlesinden sonra sustu. Uzak bir hatıraya dalmış gibi gözlerini yere dikti. Düşünmiye başladı!...

Onu biraz evvel tanımıştım. Adliyede, Asliye Hukuk mahkemelerinin bulunduğu alt avluda bir kanapeye ilişmiş yanyana oturuyor, kapalı salon kapısının açılmasını beklerken bu kabîl yerlerdeki kolay ahbap olmanın verdiği samimiyetle konuşuyorduk. Mevzu boşanmıya, aldanmıya ve aldatmıya aitti. Daha henüz iki yıl evvel evlenip kocasının ihaneti üzerine ayrılma davası açmıya mecbur kalan bir arkadaşının muhakemesine şahitlik için geldiğini söyliyen genç kadın gazeteci olduğumu öğrenince büsbütün canlandı. Boşanma vak'alarında kabahatin hep erkeklerde bulunduğunu iddia ederek koridoru dolduran genç, ihtiyar, çocuklu, çocuksuz kadınları gösterdi:

«— Baksanıza bunlara... Şu zavallılara.. hepsi ayni müşterek düşmanın, siz erkeklerin kurbanı.. gerçi bugün çok şükür ben bunların arasında değilim... Fakat eğer en büyük bir tehlikeden zamanında silkinmeseydim çoktan ben de aldatılmış genç kızlar, kandırılmış kadınlar arasına katılacaktım.. bakın anlatayım bu vak'ayı, bu hakiki gönül masalını size...

«Ben zengin bir aielnin ihtimam ve şefkatle büyütülmüş biricik kızıyım. Aldığım terbiye, ailemin ciddiyeti kalbimi on sekiz yaşına kadar gönül işlerine yabancı bıraktı. Ömrümün ilk erkeğine tesadüfüm de on sekizinci yaşımda oldu:

«Onu bir Cumhuriyet Bayramı geçesinde bir baloda tanıdım ve daha görür görmez ilk defa derin hayranlık hislerile sarsıldım. Bu, şakaklarına gümüş teller karışmıya başlamış kırk, kırk iki yaşlarında vakur bir profesördü. İnsanın gönlüne akan tatlı sesi, iç ısıtan bakışları, kırlaşan saçlarının asîl bir mâna ile yükselttiği başı ile öyle alımlı bir tiptiki...

Bir arkadaşım: —«Dostumuz Muallâ..» diye beni bu eski hocasına takdim edince birden, yalnızca durduğu yerinden doğruldu, asîl bir jestle önümde eğilerek tatlı bir sesle:

«— Profesör Müeyyet!..» diyebildi!...

Arkadaşım çekilince konuşmıya koyulduk. Bir aralık cazbant bir tangoya başlarken beni dansa kaldırdı.

Dansta zaman zaman gözlerimi onun büyüleyen bakışlarına bırakıyordum. Lâkin o zaman korkunç bir baş dönmesi bütün varlığımı bürüyor, adımlarım adımlarına dolaşıp şaşıracak diye ona bakmamak için gözlerimi yumuyordum. Fakat o vakit iç titreten baygın sesi ılık bir nefes gibi kulaklarımda fısıldıyordu:

«— Dansınız da sizin gibi güzel Muallâ Hanım... Şimdiye kadar kollarımın arasında sizin kadar nefis bir vücudu tuttuğumu hatırlıyamıyorum!..»

Dans bitince beni büfeye götürdü. Şampanyanın buğulayan tesirile geçen dakikalardan sonra beraberce kapalı terasa çıktık. Ay ışığı altında parlıyan yapraklar arasında, orada bana on sekiz yıldır özlediğim tatlı aşk masalını anlattı: Bekâr oolduğunu, kırk iki senelik ömrüme rağmen şimdiye kadar hayatına hiçbir kadın gölgesi düşmediğini, kadınlara karşı daima lâkayt, uzak kaldığını tebarüz ettirdikten sonra gençliğimin, güzelliğimin, sakin halimin onu sarstığını, varlığımın karşısında sendelediğini kandıran, inandıran bir sesle söyledi ve:

«— Ömrümün ilk eşine ancak bu gece tesadüf ettim. Fakat ne yazık ki sizi tanımak, güzel gözlerinizdeki ilâhî yangından haberdar olmak için yirmi yıl geç kalmışım!..» diye inledi.

Bu ilk tanışma gecesini müteakip artık armızda gizli, sıcak bir beraberlik başladı. Onunla sık sık karşılaşıyor, konuşuyor, hatta evden muhtelif bahanelerle kaçarak saatlerce başbaşa geziyordum. Ve her geçen günle beraber kendisine biraz daha bağlandığımı, sonu gelmez bir ateş, önü alınmaz, bir hızla sevdiğimi, onun tarafından da bu sevgiye tam karşılık verildiğini anlıyordum. Aramızdaki yaş ayrılığı, bu mütekabil, coşgun sevgi karşısında hiç mevzuubahs olmuyordu. Böylece aylar tatlı bir akışla geçerek kış ve sonra yaz geldi. Yazın buluşmalarımız daha sıklaştı, arttı. En ziyade Boğaziçine, Adalara gidiyorduk. Oralarda kâh yeşil çamların altına uzanarak, kâh plâjlarda dalgaların ninnisini dinliyerek, kâh kuytu gölgeliklerde kolkola, kalb kalbe gezinerek akşamları ediyorduk. Her ayrılışımızda o hafif hafif parmaklarile saçlarımı okşıyarak:

«— Bugün de geçti Muallâcığım..» diyor, sonra ilâve ediyordu.

«— Evet bugün de geçti. Fakat birgün gelecek hiç hiç ayrılmıyacağız. Yakında seni ailenden istiyeceğim. Bizim de küçük bir yuvamız, bizim de bir apartımanımız olacak.. Kışın günlerimizi, gecelerimizi hep bu yuvada başa geçireceğiz. Yazın gezgin kuşlar gibi yurdu, hatta Avrupayı dolaşacağız. Seyahat edip eğleneceğizi!..»

İnandıran sesinin bütün ahengile kalbimde yer eden bu sözleri işitince en büyük hayat müjdesini almış insanlar gibi sevinyordum. Eve dönünce de çabucacık gelen akşamla ayrılığımızın sızısını sonsuz müjdesile unutup avutarak:

«— Hayat ne iyi... Sevmek, sevilmek ne tatlı!..» diye derin bir gönül rahatlığı içinde kaygusuz, mes'ut düşünüyor, geceleri yatağımda şen hayaller kuruyordum.

Günler, aylar en tatlı bir akışla intizarla sürüp gidiyordu. Fakat bir türlü o gelip beni babamdan istemiyordu. Bunun sebebini o vakitler hiç anlamıyordum. Hep mütevekkil bir bekleyişle günlerimi haftalara, haftalarımı aylara ekliyordum ve belki, kimbilir bu bekleyişle daha kaç hafta kaç ay sürükletecektim. Lâkin bir gece bir tesadüf bana intizamın nekadar boş, bomboş olduğunu, özlediğim sabahın hiç, hiç gelmiyeceğini bütün acılığı ile gösterdi:

Bir yılbaşı gecesi idi. Müeyyet konferans vermek üzere İzmire gideceğini söyliyerek bir hafta için benden ayrılmıştı. O akşam yalnızlıktan sıkılıp Üniversiteli arkadaşlarımla gittiğim Tokatliyandaki kostümlü baloda onu kadınlı, erkekli bir masanın ortasında neş'eli bir halde yakaladım. Ve biraz sonra en katil hakikati de yanımdaki arkadaşlarımdan öğrendim:

Profesör Müeyyet evli idi. Hem de yaşımda bir kızı da vardı!..

Bu feci öğreniş karşısında bitkin, şuursuz bir halde kıvranırken onu yine önümde buldum. Sararmış, solmuş bir yüzle tir tir titriyor, inler gibi yalvararak beni içerideki tenha salona sürüklüyordu. Orada bir çocuk gibi ağlıyarak her şeyi itiraf etti. Beni derin bir aşkla sevdiğini, ister-

(Devamı 7inci sahifede)

«— Sevgi ve ümit nasıl şen bir balo gecesinde çılgın bir hücumla kalbimi doldurdu ise yine şen bir kostümlü balo da gönlümü öldürdü!..»

HİKÂYE

ÇAT

Yazan: CAHİT UÇUK

Çocukluğumu düşünüyorum. Renkli, ışıklı tablolarla dolu bir çocukluk. Ruhumda bir ürperti halinde geçen, ve şimdi bana bir rüya gibi gelen yıllar, üstlerine biriken unutulmak örtüsünden vakit vakit sıyrılarak, aydınlığa çıkıyorlar.

Bir gündü. Köyün, geniş yeşil bahçeli, küçük bir evinin penceresi önünde oturmuş, konuşuyorduk. Söz büyük adamlara intikal etti. Dünya büyüklerinden yurt büyüklerine geçti. Artık herkes, tanıdığı birinin menkıbesini anlatıyor, dinliyorduk.

İçimizden biri:

— General Aydın mı, dedi. Ooo müthiştir. Bu mıntakanın Allahıdır. Disiplinile, sertliği, çalışkanlığile meşhur.

Başımın içine, altın bir ışık çizgisi uzanır gibi oldu. Orada mazinin unutulan yıllarının karanlığını, ürperte ürperte doldu.

— Nasıl tipte bir adam?

Diye sordum. Anlattılar:

— Başı gümüş gibi beyaz saçlı. Keskin pırıltılarla yanan mavi gözleri var. Tunç renkli yüzüne sert, kat'î bir ifade veren çizgiler, bazan yumuşak bir tatlılığın içinde eriyecek kadar değişebilen bir manaya maliktir. Uzun boylu, heybetli vücutludur.

Dinlerken, hayalim, ta eski çocukluk yıllarımın içine doğru geriliyordu. Gözlerimin önüne, küçük, ele avuca sığmaz, cıva gibi bir çocuk geldi. Bu, bendim. Ve o zamanlar bir Aanadolu vilâyetinde oturuyorduk. Uçsuz bucaksız tarlaları, bağları, bahçeleri, derelerile güzel sevimli bir yerdi. Orada, benim bir «Aydın» ağabeyim vardı. Uzun boylu, çelik gibi bir adamdı. Altın gibi sarı saçları, gök rengi gözleri, tunç renkli yüzile, güzel bir gençti. Ve ben, beş altı yaşımın engin, çocuk ruhumun pürüzsüz sevgisile «Aydın» ağabeyi seviyor, bazan öz kardeşim olmadığı için üzülüyordum. Galiba harp yıllarıydı. Ve «Aydın» ağabey arada bir kayboluyor, sonra her gelişinde bana hediyeler getiriyordu. Onun fevkalâde güzel bir kısrağı, kısrağın yaramaz bir tayı vardı. «Aydın» Ağabey beni evden alıyor, beraber - kısrak, tay, seyis - tarlalara gidiyorduk Orada küçük tayın ilk yürüyüş talimleri için uğraşıyor, bana nişan atmak öğretiyordu. Yaşımdan umulmıyan bir meharet, ve cesaretle silâh atışım, ve bazan ileriye diktiğimiz boş konserve kutusu hedefe isabet ettirişim ona büyük bir sevinç veriyor, beni kucaklayıp omzuna çıkarıyordu.

«Aydın» ağabeyin, malta taşı döşeli bir bahçesi olduğunu, orada renk renk, mis kokan şebbuoylar bulunduğunu gayet iyi hatırlıyorum. Büyük bir gül fidanı, onun dibindeki yeşil, sırlı bir küpün içinde, ev halkına, komşulara ait bir sürü, yüzük, küpe teki, bilezik, düğme, yüksük daha bir türlü ufak tefek vardı. Başı grep örtülü bir genç kız, birer mani okunduktan sonra yeşil küpten birşey çıkarıp alıyor, orada bulunan sahibine iade ediyordu. İşte «Aydın» ağabeyin evi diyince bunlar aklıma geliyor. Malta taşile döşeli, şebboylu bahçe, gül fidanı, yeşil sırlı küp ve bana garip hulyalar veren maniler.

Bir kaybımı bulmuş gibi, yüreğime sevinç dolmuştu. Dostlarıma:

— Ben dedim, General «Aydın» ı tanıyorum. Çocukluğumun, büyük arkadaşlarından biridir..

Ve anlattım. Hepsi, biraz imrenerek bana baktılar.

O zaman, başımın içindeki aydınlıkta, yeni bir fikir doğdu. Demek, «bu mıntakanın Allahı» diye tanınan adam, benim çocukluğumun sevgili «Aydın ağabey» i idi. Şu halde, sancıdan kıvranan ve bir türlü izin alamıyan hasta arkadaşa, bir izin alabilirdim. O hasta arkadaş evine gider, karısının müşfik bakımile belki iyi olur..

Bu fikir, şekillendi, renklendi, kuvvetli, tatlı bir ümit haline gelerek başıma yerleşti. Artık solgun yüzlü arkadaşa bakarken içimden: «Yakında kurtulacaksın! Yuvana, istirahate kavuşacaksın!» diyordum.

Böylelikle günler geçti. Ben de, o ümidin sıcaklığile yaşadım.

★

İstanbula gelir gelmez, ilk işim «Aydın Ağabey» in, nerede oturduğunu tahkik etmek oldu. Evliymiş, iki kızı varmış. Nekadar sevindim. Onun çocuklarını göreceğim. Ve kimbilir nekadar seveceğim.

Telefonla bir arndevu almak sonra evlerine gitmek icabediyormuş.

Bir pazar günüydü. «Aydın Ağabey» in evde olduğunu öğrenmiştim. Telefon ettim. Heyecan ve sevinçle bekliyordum. Tatlı, berrak bir çocuk sesi:

— Kimi istiyorsunuz efendim?

Diye sordu. Kızı olmalı. Ne güzel bir ses.

— General «Aydın» la görüşmek istiyorum...

— Peki bir dakika müsaade ediniz!..

Sonra âhizenin içinde o tatlı ses uzaklara seslendi:

— Baba!.. Bacacığım.. Seni telefondan istiyorlar...

Gelecek. «Aydın Ağabey» le konuşacak, evlerine bir ziyaret için müsaade isteyeceğim. Sonra onlarla, o sevimli güzel çocuklar, nazik ve tatlı olduğunu tahmin ettiğim karısı ile konuşacağım, onlara «Aydın Ağabey» le müşterek hatıralarımızı anlatacağız...

Ahizede bir ayak sesi duyuldu. Sonra bir kadın sesi:

— Kimi istiyorsunuz?..

— Siz Generalin refikaları mısınız efendim?.

— Evet!.. Kimsiniz?..

— Ben Generalin eski bir dostuyum efendim, size bir ziyaret yapmak istiyordum.

Ne o? Aksi, çatık bir yüzle karşı karşıya gibiyim. Telefonda şu sözler kulağıma çarpıyor.

— Kendileri dışarı çıktılar... Görüşemezler... Yoklar efendim...

Çat! Telefon kapandı. Bu «çat» diye kapanan telefon çocukluğumun, kıymetli, nazlı, hatıraların billûr sarayına çarpmıştı. İçimde kırılan billûrların kanayan acısile oradan ayrıldım.

Ah, ne olurdu, telefonu General Aydın açmış olsaydı da, ne ben bu inkisara düşseydim, ne de muhterem refikası bildiyem bu billûr sarayı ve sancıdan kıvranan hasta bir arkadaşın sıhhatini yıkmasaydı...

Bunu Biliyor mu idiniz?

Hekimlikte ilk kullanılan pamuk

Pamuğun bugünkü hekimlikte gördüğü o kadar ehemmiyetli işlere bakınca, insan, pamuk olmasaydı, acaba ne olurdu, diye düşünüyor. Her yaraya, her bere-ye pamuk lâzım! Sizler ki, kimbilir nekadar çok yerlere düşer, kalkarsınız. Bir yerinize tentürdyot mu sürülecek? Fırça ile sürseniz bile, yine üstüne pamuk koymak lâzım!

Halbuki pamuğun hekimliğe girmesi dün denilecek kadar yeni, yani aşağı yukarı yüz senelıktir.

Pamuğun hekimlikte ilk defa kullanılması, yanıklara karşı - o da bir tesadüf neticesi - olmuştur.

Amerikada pamuk yetişen memleketlerin birinde çocuğun üzerine bir kova kaynar su dökülür. Çocuğun anası yavrusunun gömleğini çıkararak, kendisinin topladığı pamuk yığınını üzerine koyarak, hekim arama-ğa çıkar. Gelen hekim çocuğun pamuk yığını üzerinde, rahat uyuduğunu görünce, hiçbir şey yapmadan orada bırakır, Pamuk üzerinde çocuğun yaraları kapanır.

Bu yanık hikâyesinin tarihi belli değilse de, bunu haber alarak yanıkları pamukla saran İngiliz hekimi Anderson isminde bir zatın bu işe 1828 senesinde başladığı bilinir.

Eski Bir Gazetecinin En Zevkli Bir Hâtırası:

CUMHURİYET'in İlân Edildiği Gün..

23 yıllık gazeteciliğimde en çok heyecan duyduğum andır

İstanbul halkı toplar atılınca evvelâ şaşırdı; fakat mes'ut haber çabuk yayılarak şehir çiçek gibi donandı!..

Yazan: TEVFİK NECATİ KOZOL

Cumhuriyetin ilânında (30 Birinci teşrin 1923 salı günü) Vilâyette yapılan merasime ait tarihî resim. X işaretli şahıs, bu hatırayı yazan muharririmiz Tevfik Necati Kozol'dur.

Cumhuriyetimiz, bugün on sekizinci yaşında... Bu mutlu yıldönümünü kutluyoruz. Daha binlerce yıl tes'id edeceğiz!

Bu canlı devri yaratan Atatürk, kim der ki: «Sağ değildir.» Eseri yaşıyan ölür mü hiç? O, hem öyle kuvvetle yaşıyor ki; bütün millet onun açtığı inkılâp yolunda gidiyordur. Türk milleti - Atatürk birdir. Bir küldür. Ve bugün bu vedianın, Türkün başında Atatürkün en aziz arkadaşı bu mukaddes bina kurulurken onunla başbaşa, elele veren İsmet İnönümüz vardır. Atatürk, söylememiş miydi ki:

— Türk milleti her vakit kalbinden şef doğurmıya kadirdir!

İşte bugün, dünyanın şu en karışık, karanlık zamanında milletimizin başında dimdik, azimkâr ve çok hassas duran İnönü, Türkün yüreğinden doğan Millî Şefimizdir. Ebedî Şefimizi, onun mümtaz şahsiyetinde ve ruhunda buluyoruz.

* * *

Gazetecinin hayatı eskidikçe, hatıraları da çoğalır. Bunların içinde acıları olduğu kadar tatlıları da vardır. Benim de gazeteciliğ âleminde en heyecanlı ve aziz hatıramı Cumhuriyetin ilânı hâdisesi teşkil eder:

1923 senesinde merhum Celâl Nurinin (İleri) gazetesinde çalışıyordum. Gece sekreteri de bendim. 29 Birinciteşrin akşamı mesaimin başına geçtiğim vakit bu gecenin yeni hâdiseler doğuracağını kısmen biliyordum. Çünkü o günlerde Büyük Millet Meclisi hükümetinin şekli ve Teşkilâtı Esasiyede tadilât meseleleri mevzuubahisti. Fakat ne yalan söyliyeyim, Cumhuriyetin hemen ilân edileceğini düşünmemiştim bile... Ankaradan Meclis müzakeerlerine ve Fırka içtimalarına ait telgraflar gelmiye başladı. Haberler biribirini tutmuyordu. Çok mütenakıstı. Kabinenin istifası haberi de gelmişti. Büyük bir müşkülât içinde birinci sahifeyi tertip ediyordum.

Gece yarısı geçmiş, saat ikiyi bulmuştu. Ajanstan telefon ettiler:

— Mühim bir haber göndereceğiz. Bülteni bekleyiniz!

— Nedir? diye, sordum.

— Biz de henüz Ankaradan almadık. Beklememizi bildirdiler.

Müthiş bir sabırsızlık içinde idim. Acaba bu haber ne olabilirdi? Meclisde büyük bir vak'a mı çıkmıştı? Mürettiphanede içim içime sığmıyordu. Saat üçü bulmuştu. Ajansa gönderdiğim kapıcı, koşa koşa bülteni getirdi. Mürettipler de meraktan titreşerek başıma toplandılar. Gözlerimi dört açarak ve yüksek sesle okudum:

«Büyük Millet Meclisi, Teşkilâtı Esasiye Kanununda tadilât yapmış ve devletin şeklini Cumhuriyet idaresi olarak kabul etmiştir. Cumhuriyet ilân edilmiştir. Cumhurreisliğine Gazi Mustafa Kemal Hazretleri seçilmiştir. İlk Cumhuriyet kabinesi de Başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin riyasetinde teşekkül etmiştir.»

O kadar heyecanlı, o kadar coşkunduk ki, bütün kuvvetimizle bağırdık:

— Yaşasın Cumhuriyet:

Bu, beş altı arkadaşın sesi, matbaayı çınlatıyordu; hemen sahifeyi baştan aşağı değiştirdim. Bütün sütunları dolduran manşet ve serlevhalarla bu, büyük inkılâbı tebarüz ettirdim.

Burada gazeteciliğin büyük bir zevki vardır. Şimdi o tatlı neş'eyi duyuyordum. Düşününüz bir kere: Bu anda mühim bir hâdiseyi bilenlerin ön safında idim. Çünkü; koca memleket ve İstanbul uyuyordu. Bu tarihî hâdiseyi, karar veren Meclis ile resmî makamlar, bir de gece matbaalarda çalışan gazeteciler biliyorlardı.

Bu sabah (30 birinciteşrin salı) uykularından uyananlar, bu muazzam inkılâbı elbet büyük bir heyecan ve şevkle karşılıyacaklar; fakat bizden sonra öğrenmiş olacaklardı. İşte gazeteciliğin doyulmaz zevklerinden biri de budur.

Sabah olurken atılan yüz bir pare topla şehir halkı evvelâ şaşkın sokaklara fırladılar; lâkin mes'ut haber çarçabuk yayılmış, gazeteler de kapışılarak satılmıştı. Şehir gül gibi donanmıştı.

O gün Vilâyette büyük merasim yapıldı. Merhum Vali Haydar bir nutuk söyledi. Yukarıda resimde (X işaretli) görüldüğü gibi başımda fes elimde kâğıt nutku yazdım. Kolordu kumandanı General Şükrü Naili de orada idi.

Gazeteci arkadaşlarımızdan şimdi Ulus Müdürü Naşit Hakkı Uluğ ve halen askerî hizmetini ifa eden Cumhuriyet istihbarat şefi Fuat Duyar, eski gazetecilerden Ramiz de vardılar.

Bu unutulmaz hatıranın zevki içinde şu hatıramı yazarken billâhi gaşyoluyorum. Ve bugün daha büyük bir vecid ile bağırıyorum:

— Yaşasın Cumhuriyet!

Tevfik Necati KOZOL

MİZAHÎ FIKRALAR

Ah, Bu Çocuklar!

Ah, bu çocuklar!

Çocuk — Büyük anne, tufan diyorlar, o ne demek?

Büyük anne — O çok eski bir hikâyedir yavrum.

— Sen bilir misin?

— Elbette! Çok, pek çok zaman evvel dünyayı sel bastı. İnsanlar, hayvanlar hep boğuldular.

— Sen nasıl kurtuldun?

— ??...

Baban nerede?

Bay Hamdinin arkadaşı Sulhiyi ziyarete geldi. Kapıyı açan çocuğa sordu:

— Nerede baban?

— Dişçiye gitti. Belki bir saate kadar gelir.

— Ya, vah, vah! Demek dişi ağrıyordu.

— Yok, yok amca! Babamın hiç bir dişi ağrımıyordu. Yalnız annemin dişlerini yaptırmağa gitti.

Müjde

Minimini Necdete, bir kardeşi dünyaya geldiğini haber vermişler. Necdet:

— Koşayım da anneme müjde vereyim, demiş.

Çocuğa yardım

Adamcağızın biri, bir gün sokakta giderken, ufacık bir çocuğun bir evin kapı ziline yetişmeğe uğraştığını görüp acıdı ve yanına gidip:

— Dur çocuğum, dedi, senin boyun yetişmiyor, beni çalayım.

Ve uzun uzun çalarken, çocuk kahkaha ile çalmağa başladı. Hayretten dona kalan adamcağızın kolundan tutarak:

— Haydi şimdi savuşalım, dedi, içeriden ev sahipleri çıkarsa, ikimiz de dayak yeriz.

Meleğim

— Anne, meleklerin kanatları var mı?

— Var yavrum.

— Uçarlar mı?

— Uçarlar yavrum.

— Babam dün akşam hizmetci kadına «meleğim» dedi. O da uçaca mı?

— Yarın uçacak yavrum.

Mektepte yangın

Annesi — (Uykudaki oğlunu uyandırarak) kalk, kalk! mektep yanıyormuş.

Çocuk — (Gözlerini açarak) öğretmen de yandı mı?

Mevki

Baba — Nasıl, mektepte iyi bir mevkiin vardır inşallah?

Çocuk — Çok iyi baba! Sobayı tam benim sıramın yanına kurdular.

Kabahat kimin?

— Hocan neden sana darıldı?

— Kabahat benim mi? Öteki arkadaşlarımın hepsi derslerini öğrenmişler de ondan...

En büyük delil

Baba — Oğlum, mektepten memnunsun ya?

Çocuk — Evet baba!

— Canın sıkılmıyor mu?

— Evveloe hiç tanıdığım yoktu, canım sıkılıyordu. Şimdi alıştım.

— Âlâ, hocaların da senden memnun mu?

— Evet hepsi memnun!

— Nereden biliyorsun?

— Müdürün kendisi öyle söyledi.

— Ne dedi?

— Dün beni odasına çağırdı. «Oğlum, dedi, eğer mektepteki bütün talebe senin gibi olsaydı, bir dakika düşünmez, mektebi kapatırdım» gördün ya baba?

Hayatın Hakikî Romanlarından

(6 ncı sahifeden devam)

sem, şimdi gözlerimin önünde karısile kızından ayrılıp ebediyyen bana döneceğini söyledi!..

Buna karşı ona: «— Yarın görüşürüz» dedim ve düşünmek için müsaade istedim. Fakat ertesi gün randevuya gitmedim. Akşama kadar bir karar vermek arzusile düşündüm. Nihayet; bu yuvayı dağıtamıyacağımı, gençliğini kocasının yolunda harcıyan karısına, istikbalini babasının varlığına bağlıyan yaşındaki kızına kıyamıyacağımı anlıyarak kendimi fedaya karar verdim. Yakınında dolaşanlardan, nevakittir babamın ısrarla teklif ettiği bir genç için «evet!..» dedim. Bu evet; evliliğimin imzası yerine geçti. On beş gün sonra o gençle nikâhlandım. Düğünümüzün yapıldığı gün de Müeyyedin Avrupada bir tedkik seyahatine çıktığını duydum..

Evlenişimle beraber her şeye feda ettim. Ne Adada yeşil çamların altına uzanarak, ne plâjda dalgaların şen ninnisini dinleyerek, ne de aysız, yıldızsız gecelerde penceremin önünde şezlonga yaslanarak «O» nu, aldatan sevgiliyi düşünüyorum. O artık bir serap, hayır bir rüya oldu. Zaten ben on sekiz yılık ömrümün en eşsiz rüyasını o balo gecesinde görmüş, genç kızlığımızın en saf emellerini hep hayalimin tahakkukuna bağlamıştım. Rüyamın sabahı geç, çok geç ve acı geldi. Sevgi ve ümit nasıl şen bir balo gecesinde çılgın bir hücumla kalbimi doldurdu ise yine bir balo gecesinde gönlümü öldürdü!..

Ondan sonra balolara, erkeklere düşman oldum. Ne vakit gazetelerde; balo ilânı görsem, arkadaşlarımdan, kocamdan işitsem ürperiyor, titriyorum. Bu tahatturla içimdeki yara kanıyor o vakit kendimi evliliğimin varlığında beyhude yere avutmağa çalışıyorum. Fakat «ilk aşk» denilen dinmez ağrının sızlayışile buna muktedir olamayınca gözlerim yaşarıyor, ağlaya ağlaya ıssız bir köşeye çekilerek:

«— Yalancı adam.. Nankör mahlûk. On sekiz yılık gençliğimden tekmil bir bahar çaldın.. Kalan ömrüm bütün kış!..» diye inliyor, inliyorum!..

Halûk Cemal

Cumhuriyette İstanbul Belediyesi

(6 ncı sahifeden devam)

inşa edilmiş, Taksim, Eminönü meydanları tanzim olunmuştur. 1940 yılında yalnız yol inşatına 1 milyon 500 bin lira sarfolunmuştur.

941 yılı içinde de 5854 metre makadam şose 10667 metre katran kaplama 380 metrelik mozaik parke yol inşa edilmiştir. Ayrıca Şişli - Kâğıthane ve Kasımpaşa Halıcıoğlu yolları da yapılmaktadır.

Bundan başka Üsküdar ve Beyazıt meydanlarının asvalt inşasına da başlanılmıştır.

İSTİMLAK IŞLERI

Belediyemizin istimlâk işlerine sarfettiği para da her yıl artmıştır. Ezcümle yalnız son bir senelik istimlâk işleri için 1,367,885 lira sarfedilmiştir.

Eminönü istimlâkine 260671 lira Mısır çarşısına 269126 lira, Taksim kışlasının açılmasına 50000 Şişli polis karakolu istimlâkine 28900, Emirgân Kırmızıyalı 23690 Barbaros türbesine 16178 Beyazıt Koska istimlâkına 221725 lira müteferrik istimlâk işleri için de 444870 lira sarfedilmiştir. Ayrıca Taksim meydanının istimlâki için de 300,000 lira sarfedilmiştir.

Bunlardan başka Atatürk Bulvarı istimlâkleri de devam olunmaktadır.

Yukarıdaki rakamlarda görüldüğü veçhile son yıllar içinde şehrin yol ve imar işlerine sarfedilen paranın yekûnu Belediyemizin yol ve imar işlerine verdiği ehemmiyeti kolayca anlatmaktadır.

MAARİF

Maarif faaliyetimizin bu yılki inkişafları bilhassa memnuniyete şayandır. İstanbul Maarif Müdürlüğüne bağlı bulunan şehir, kaza ve köy mekteplerinin muallim ücretleri tedrisat levazımı için 1939 malî yılında 129 bin lira sarfolunmuştur. Yeniden açılan mektepler her yıl çoğalmış ve yalnız son yılda yeniden kaza ve köylerde 50 ilkokul küşat olunmuştur.

Bütün bu izahattan da anlaşılacağı veçhile eskidenberi ihmal edilen İstanbul şehri ancak Cumhuriyetin yaratıcı ve yapıcı elile umrana kavuşmuştur. Belediyemiz her sahada gittikçe artan bir nerji ile yurdumuzun bu cennet köşesini her yıl güzelleştirmektedir. Şimdi de tekmli dünya harp ateşi içinde kavrulur, marureler harap olurken mes'ut Türkiyenin bu gözbebeği şehrinde daima umran ve tanzim faaliyeti artmakta, harabeler gülüstane dönmektedir.

SADETTİN IŞIK

★ Tenbel adam, iyi vatandaş değildir.

KADINLAR İÇİN

Duruşunuz, tavır ve edanız ne halde?

Dikkat ederseniz, görürsünüz, şöyle kibarca yürüyen, otururken rahat, sakin, kendine has bir zarafetle oturan kadınlarımız ne kadar azdır. Bu hal, ekseriya mektep sıralarından kalan bir itiyadın devamıdır. Çok ağır kitaplar taşımak, dershanede sıraya fazla eğilmek sonradan tashihi çok müşkül gayritabiiliklere yol açar.

Bu bakımdan analar çocuklarına, bilhassa kız çocuklarına çok dikkat etmelidirler. Bilhassa on iki, on beş yaşlarında hiç farkına varılmadan vukua gelen itiyatlar, artık insanın bütün ömrünce devam eder. Bu kötü itiyatları gidermek için kimbilir insanın ne enerjisi olmalı.

Aşağıda birkaç sual veriyoruz. Bu sualler hem anneler, hem de çocukları için not edilecek suallerdir. Bu suretle anneler için de, çocukları için de dikkat edilecek noktalar birden tezahür eder. Dikkatle okuyunuz ve samimiyetle cevap veriniz:

1 — Ayakta iken dik duruyor musunuz?

2 — Sırtınız düz mü?

3 — Çeneniz hafif kalkık mı?

4 — Karnınız çekik mi?

5 — İki ayağınızın üzerinde sağlam duruyor musunuz?

6 — Oturduğunuz zaman, dik duruyor musunuz? Yoksa kendinizi bırakıyor musunuz?

7 — Oturduğunuz zaman, sandalya, kaenpe veya koltuğa iyice yaslanıyor musunuz?

8 — Omuzlarınız dik duruyor mu?

9 — Başınız dik duruyor mu?

10 — Oturduğunuz zaman ayaklarınızı şöyle lâtif ve kendi halinde bırakıyor musunuz?

11 — Hafif hafif mi yürüyorsunuz?

12 — Yoksa ayaklarınızı basa basa mı yürüyorsunuz?

13 — Başınız dik mi?

14 — Vücudünüz dik mi?

15 — Omuzlarınız geriye doğru mu?

16 — El çantanızı koltuğunuzun altında sıkı sıkı mı tutuyorsunuz, yoksa şöyle daha serbest mi?

Bu suallere ya «evet» diye cevap verirsiniz. Yahut tereddüt edersiniz. Yahut da «hayır» cevabile karşılaşırsınız. Tereddüt ettiğiniz ve «hayır» diye cevap verdiğiniz suallerin altını kırmızı kalemle çiziniz. Tavır ve edanıza uygun olmıyan bu hallerinizi tashihe çalışınız.

Okuduğunuz zaman, ışığın doğrudan doğruya omuzlarınızın üzerinden kitaba gelmemesine dikkat ediniz. Yazdığınız zaman, yazı masanız boyunuza göre olmalı ki, çok eğilmeğe mecbur kalmayasınız.

El çantanızı, koltuğunuzun altında o kadar sıkıştırmayınız. Sokakta bir mağazanın vitrini önünden geçerken, nasıl yürüdüğünüzü kontrol ediniz.

Yakın Tarihten..

SULTAN AZİZ'in TAVLA MERAKI

Hünkârın dadısı ile yaptığı tavla partileri Hazinenin imdadına koşan Köçe Oğlu - Padişahın bir sözü

Yazan: HİKMET NİSAN

Sultan Aziz, zamanının en müsrif hükümdarlarından biri idi. O, Osmanlı ülkesini, muasırı olan Mısır Hidivi Ismail Paşa da Mısır eyaletini kasıp kavurmuşlar, şahsî âmal ve ihtiraslarına âlet ettikleri devlet hazinelerini tamtakır bırakmışlardı.

Gerçi kendilerile hanedan âzaları, vezir ve vükelâlarile aile ve taalûkatı müdebdep ve mutantan bir hayat sürmekte, bol keseden semahat eserleri göstermekte idiler. Fakat, devlet ve millet müzayaka içinde çalkanıyor, memleket de bir taraftan yavaş yavaş istiklâlini kaybederek, padişaha ve saraya para yetiştirmekte olan ecnebi sermayelerinin pençesine düşünyordu.. Bu itibarla yabancı teşekküllerin sayısı günden güne çoğalmış ve millî servet hemen hemen pek mahdut, pek basit bir şekil almıştır.

Tam manasile müstebit olmakla beraber, son derece azametli ve zaman zaman müşahhas hotkâmlık alâmetleri gösteren padişahın en çok sevdiği ve zevk aldığı şeylerden biri de tavla oyunu idi. Vezir ve vükelâsı meyanında iyi oyunculari intihap ederek, onlarla tavla başında uzun vakitler geçiren Sultan Aziz, kazandığı vakit bir çocuk sevincile - pek güzel olan - ellerini biribirine vurarak izhar sürur eder, kaybettiği vakit de, âsarı tehevvür göstermekten kendini menedemezdi. Devrin iyi tavla oynıyanları için sarayın kapısı açıktı. Bunların arasında Agop Köçeoğlu da vardı. Padişahın en büyük kafadarı ve dostu olmak şerefine kavuşan bu zat, İstanbulun en zengin sarrafı idi. Sultan Aziz gibi bir padişaha ne münasebetle yanaştığını ve ne suretle emniyetini kazandığını anlamak için, bir nebze ondan bahsetmek faydadan hâli değildir.

⁂

Agop Köçeoğlu'nun babasının, Mısır Hidivleri İbrahim paşa ile oğlu İsmail paşanın vekilharcı olduğu söylenir. Bu itibarla külliyetli bir mirasa konan Agop, İstanbula gelerek sarraflıkla iştigale başlar. Zaman ile işini büyülterek az bir müddet zarfında memleketin namdar bir maliyecisi olur ve tabiatile Sultan Azize çatar.. Padişahın delicesine sarfettiği paralar netice - sinde sık sık boşalan hazinei devlet, Agop ile saray beyninde anlaşma ve istikrazlar sayesinde biraz canlanır.. Bu suretle Agop, Padişahın hem sarrafı, hem de gözdesi olur.

Bir taraftan sarayla olan para işlerine devam eden Agop, diğer taraftan müzayikada bulunan kimselere de terhin ettikleri emlâk ve mücevherat mukabilinde mühim ikrazlarda bulunur. İstanbulun yegâne kudretli sarrafı, padişahın da mahremi esrarı ve aziz dostu bulunması ve dolayısile haizi itimat bir şahsiyet telâkki edilmesi, Agobun o zamanlar her kula nasip olmıyan bir sür'atle külliyetli bir servet edinmesine müessir olur. Sultan Azizin sayesinde bu şeref ve mevkie ulaşan maliyeci, maddî ve manevî bütün varlığını efendisine medyun olduğunu unutmaz. Servetinin mühim bir kısmını onun emrine âmade kılar.

Beyoğlunda, bugünkü «Şehir Tiyatrosu» nun karşısındaki mahhut konağı, padişahı kabul edebilecek bir tarzda yaptırır. Filhakika, Hünkâr, şimdiki «Hristaki hanı» nın yerinde bulunan «Naum tiyatrosu» na sık sık gider ve tiyatroya girmeden evvel Agobun konağına uğrıyarak biraz oturur, şahsına lâyık bir surette izaz ve ikram edildikten sonra oyuna girermiş.. Yine o devirde yaşıyanların rivayetine göre, bazı defalar, cuma selâmlığına çıkmadan evvel, Padişah, Agop ile sarayda tavla oyununa dalar, merasime iştirak edenlerle güzergâhta bulunan askerleri bir hayli intizarda bırakırmış..

Gerek saray, gerek maliyenin imdadına yetişen, ikraz ettiği paranın faizile zamanının en kudretli zenginlerinden olan, ve borsa oyularında ihtısas sahibi bulunması dolayısile efendisine de bir çok paralar kazandıran Agop, hususî hayatında da cömert ve hayırsever bir zat imşi. Külliyetli maiyetile Alemdağına kır safasına çıktığı vakit, orada kurulan pazardan birçok kumaş ve dokumalar satın alarak köylü kızlara dagittiğini ve ayrıca nakdî teberrularda bulunduğu söylendiği gibi, hini vefatında da iki milyon altın miras bıraktığı rivayet olunur...

⁂

Bir gün yine bir iş zımnında saraya çağırılan Agop, hemen arabasına binerek mabeyine gelir ve şerefsudur buyurulacak iradei seniyeyi bekler.

Epeyce zaman geçtiği halde, hilâfı mutat henüz huzura çağırılmadığını görünce, karinlerden birine yaklaşarak bunun sebebini anlamak ister, ve şu cevabı alır:

— Zatı şahane haremi hümayunda dadılarile tavla oynuyorlar..

— Ne vakit başladılar?

— Henüz şimdi haremi teşrif buyurdular..

Çerkez kalfanın pek iyi tavla oynadığını, Hünkârın da kalfa ile yaptığı partilerde, ekseirya yenilmiğini ve partiyi tekrarladığını bilen Köçeoğlu, hemen kalkarak evinin yolunu tutar ve külliyetli bir meblâğı havi küçük el çantasını hâmilen tekrar saraya avdet eder. Biraz vakit sonra haremi hümayundan çıkan Sultan Aziz de kendisini huzuruna kabul eder.

— Mihriban beni yine yendi, der. Beşe üç ile oyunu kaybettim..

— Efendimiz sağ olsunlar..

— Oyunu kaybetmekle kalmadım, bir de ev kaybettim.

— !...

— Ona bir ev vadettim. Ben öldükten sonra sürünmesin, başını sokacak bir yeri olsun.. Seni başka bir iş için çağırmıştım, fakat bu iş daha mühim. Yarın benim için... Nekadar da lâzımdır bilmem ki...

Vaziyeti kavrıyan ve Hünkârın diyeceğini anlıyan Agop, hemen cevap verir:

— Sarayı hümayuna celbimi mutazammın iradei şahanelerini tebellüğ ettiğim esnada, bir meblâğın tahsili ile meşguldüm. Bendehaneye uğramadan saraya koştum. Arabadaki çantamda iki bin altın miktarında nakit mevcuttur. Bu para şimdiden Mihriban kalfanın emrine âmade kılınabilir, muvaffakiyeti şahanelerini irade telâkki ederim...

Bu âni ve samimî tekliften çok memnun olan Hünkâr, bir taraftan Agobun işgüzarlığile sadakat ve basiretini takdir ederken, diğer taraftan da kendisine bir cemile olarak:

— Aferin Agop Bey, der. Osmanlı ülkesi şimdiye kadar bir tek Abdülâzize sahip oldu.. Fakat koskoca İstanbul da bir tane Köçeoğlu gördü!...

★ Ne mutlu Türküm diyene!

★ Cumhuriyet (olmaz)ı (olur) yaptı.

★ Vatan borcu çalışma ile ödenir.

★ Büyük millet, Büyük insan yetiştirendir.

İngilizlere parmak ısırtan Japon casusu

YOKOHAMA

No. 19

Türkçeye çeviren : İSKENDER F. SERTELLİ

Japonyada iki kere kullandığım baltamı burada kınından çıkarmağa mecbur kalacaktım

Bu mesele üzerinde ısrarla durmıya lüzum görmeden söz verdim. Hisso kısaca şunları anlattı:

— Burada gizli çalışan bir büro var. Bu bürodaki üç memurun üçü de japon düşmanıdır. Bunların vazifesi japonyaya gidip gelenleri bir müddet tecessüs ve tarassut etmektir. İşte siz, bu memurların şefini takip ederek, onun hükûmete japonlar hakkında ne gbi ihbaratta bulunduğunu öğreneceksiniz.

— Bu o kadar güç bir iş değil.

— Güç olan tarafı şudur: Eğer kasten japonya aleyhinde uydurma şeyler yazıyorsa.. İşte o zaman «Mukaddes Balta» ya müracaat edeceksiniz!

Bunu duyunca titredim. japonyada ancak ikl kere kullandığım baltamı demek ki burada da kınından çıkarmıya mecbur olacaktım!

— Mademki vazifedir.. Ne icap ederse yapacağım.

Dedim. Hisso hayretle sordu:

— Renginiz neden soldu?.

— Hiç...

— Yoksa «Mukaddes Balta» kullanmakta meharetiniz mi yok?.

— Bilâkis.. Pek mahirim.

— Tecrübe ettiniz mi?.

— İki kere..

— Talimden önce mi, talimden sonra mı?

— Talimden önce yapsaydım mücrim olurdum. Talimden sonra bu işi vazife halinde yaptım ve çok muvaffak oldum.

— O halde neden tereddüt ettiniz? Korkar gibi bir haliniz var! Çekiniyor musunuz yoksa?..

— Hayır, Mister Hisso! Ne çekindiğim bir kimse var.. Ne de korkuyorum. Sadece düşündüğüm bir nokta var...

Hisso eliyle ağzımı kapattı:

— Bana şimdi bu hususta hiç bir şey söylemeyiniz. Zaten bu mesele üzerinde zihin yormıyacağınızı vadetmiştiniz.. Şimdi ben size tekrar ediyorum: Amerikada japonya aleyhinde insafsızca çalışan bir büro vardır.. Bu büroda üç memur çalışmaktadır. Bunların şefiyle on gün sonra tanışmıya ve onun hükûmete verdiği raporlarını öğrenmiye çalışacaksınız. Ona karşı «Mukaddes Balta» kullanmak ciheti o zaman sizin vereceğiniz hükme bağlıdır. Bunun için şimdiden size kat'ı bir şey söyliyemem.

— Bu gizli büroyu ve memurlarını tanıyor musunuz?.

— Evet. Hem de çok iyi..

★

(Zenci Kadınlar Revüsü) sahnede gürültülü danslar yaparak kafamızı bir hayli şişirmişti.

Burası gürültülü olmakla beraber eğlenceli de bir yerdi. İnsan başını dinlendirmek için bazan böyle gürültülü müzik parçaları dinlemiye mecbur kalıyor.

Böyle müzik gürültüleri hiç bir zaman benim kafamın muvazenesini bozmaz.. Bilâkis hislerimi kamçılar.. Ve enerjimi arttırır.

Mister Hisso birdenbire bana döndü:

— Hayatımız tehlikede. Bir japon düşmanı geldi. Ve bu adam beni tanıyor.

Dedi. Arkasını tahta perdeye vermiş, küçük localardan birinde yalnız oturan bu adam da öteki lokantada gördüğümüz sivil memurlardan biri idi.

Mister Hisso:

— Buna (5 numaralı hafiye) derler. İşte japonlar aleyhinde namütenahi uydurma haberler veren bu adam, şimdiye kadar iki devlet arasındaki dostluk münasebetlerinin inkişafına mâni olmaktadır. Şimdi de beni tuzağa düşürmek istiyor. Aman dikkat et.. Dedi.

Hissoya sordum:

— Hayatımızın tehlikede olduğunu nerden anladınız?.

— Sık sık elini cebine götürüyor.. Tabancasını yokluyor.

— Böyle bir kalabalık içinde bize karşı alenen silâh kullanmak cesaretini gösterebilir mi?.

— Evet.. Evet.. Bunu yapmak için locaya oturmuştur. Silâhını boşaltır.. Ortalık biribirine girer.. Ve kendisi arka kapıdan kaçıp gider. Kim olduğu bile anlaşılmaz..

— O halde ondan önce davranmamız lâzım..

Hissonun benzi sapsarı olmuştu. Çünkü (5 numaralı hafiye) artık elini cebinden çıkarmıyordu.

— İşte fırsat bekliyor.. Şimdi ışıklar kararınca, yeni sahne açılırken umarım ki, silâhını üzerimize boşaltacaktır.

(Devamı Var)

YENİ NEŞRİYAT :

Her kalem

Muharrir arkadaşlardan Semih Mümtaz'ın riyaseti tahririyesinde bu isimle ve yeni bir teknik ile on beş günde bir neşredilecek olan ilmî, edebî ve içtimaî gazetenin ilk nüshası önümüzdeki Perşembe günü çıkacaktır. H. Nâzım, Abdülfeyyaz Tevfik, Fazıl Ahmet Aykaç, Bürhan Felek, Ulunay, Osman Cemal Kaygılı ve Hikmet Nisan gibi güzide imzaların refakati tahririyesini temin eden yeni refikimizi tebrik eder, muvaffakiyetler dileriz.

GRİPİN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Gayrimenkul satış ilânı

İstanbul Emniyet Sandığı Müdürlüğünden:

Hursi Fresko 27699 hesap No. siyle Sandığımızdan aldığı 5750 liraya karşı mutasarrıf olduğu Kadıköy Caferağa mahallesinde Moda caddesinde eski 194 mü. yeni 262 No. lu gayrimenkulü birinci derece ipotek etmiştir.

Dosyada mevcut tapu kayıt sureti (Kadıköy Caferağa mah. Moda caddesinde eski 194 Mü. yeni 262 kapı 82 ada 32 parsel No. lu Şarkan Moda caddesi Şimalen 28 parsel Garben 30 parsel Cenuben 1 parsel ile mahdut 990 metre murabbaı mesahası olan kâgir evdir) mezkûr gayri menkul 185 liraya karşı İstanbul Siograt Şirketine ikinci derecede (ipotek olduğu gibi vergi borcundan dolayı mahcuzdur. Bu ipotek ve haciz Sandık ve müşterilerin hukukuna müessir değildir) Binaların içi dışı boyalıdır.

İkraza esas olan muhammin raporuna göre mezkûr gayri menkulün umum mesahası 1108 metre murabbaı olup bundan 154 metre murabbaı kâgir ve 91 metre murabbaı ahşap evin zeminidir. Üç buçuk kattan ibaret olan kâgir evin birinci katında iki salon bir mutfak bir kiler ikinci katında dört oda bir sofa bir helâ üçüncü katında dört oda bir sofa bir helâ bir banyo üst katında üç oda bir sofa bir helâ ve üç kattan ibaret olan zemini kâgir üstü ahşap evin birinci katında iki oda bir sofa bir mutfak ikinci katında bir oda bir salon bir helâ bir daraça üçüncü katında üç oda bir banyo ve elektrik ve terkos suyu tesisatı vardır. Vadesinde borç ödenemediğinden dolayı 3202 No. lu kanunun 46 ıncı maddesinin matufu 40 ıncı maddesine göre satılması icap eden yukarıda yazılı maa bahçe iki evin tamamı bir buçuk ay müddetle açık arttırmaya konmuştur.

Satış tapu sicil kaydına göre yapılmaktadır. Arttırmaya girmek istiyen (2250) lira pey akçesi verecektir. Millî bankalarımızdan birinin teminat mektubu da kabul olunur. Birikmiş vergilerle belediye resimleri ve vakıf icaresi ve tâviz bedeli ve tellâliye rüsumu borçluya aittir. Arttırma şartnamesi 1.11.941 tarihinden itibaren tetkik etmek istiyenlere sandık hukuk işleri servisinde açık bulundurulacaktır. Tapu sicil kaydı ve sair lüzumlu izahat da şartnamede ve takip dosyasında vardır. Arttırmaya girmiş olanlar, bunları tetkik ederek satılığa çıkarılan gayrimenkul hakkında her şeyi öğrenmiş ad ve telâkki olunur. Birinci arttırma 15/12/941 tarihine müsadif Pazartesi günü Cağaloğlunda kâin Sandığımızda saat 10 dan 12 ye kadar yapılacaktır. Muvakkat ihale yapılabilmesi için teklif edilecek bedelin tercihan alınması icabeden gayrimenkul mükellefiyetlerile Sandık alacağını tamamen geçmiş olması şarttır. Aksi takdirde son arttıranın taahüdü baki kalmak şartile 5/1/942 tarihine müsadif Pazartesi günü ayni mahalde ve aynı saatte son arttırması yapılacaktır. Bu arttırmada gayrimenkul en çok arttıranın üstünde bırakılacaktır. Hakları tapu sicillerile sabit olmıyan alâkadarlar ve irtifak hakkı sahiplerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair iddialarını ilân tarihinden tibaren 20 gün içinde evrakı müsbitelerile beraber dairemize bildirmeleri lâzımdır. Bu suretle haklarını bildirmemiş olanlarla hakları tapu sicillerile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. Daha fazla malûmat almak istiyenlerin 40/2031 dosya No. sile sandığımız hukuk işleri servisine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

★ ★

DİKKAT

Emniyet Sandığı, Sandıktan alınan gayrimenkulü ipotek göstermek istiyenlere muhamminlerimizin koymuş olduğu kıymetin % 40 ını tecavüz etmemek üzere ihale bedelinin yarısına kadar borç vermek suretile kolaylık göstermektedir. (9474)

İLÂN

ŞİRKETİ HAYRİYEDEN:

Cumhuriyet Bayramı Münasebetiyle bu akşam saat 24.30 da Köprüden bir Vapur hareketle Vaniköy, Kandilli A. Hisarı, R. Hisarı, Mirgün, Kanlıca, İstinye, Çubuklu, Yeniköy, Paşabahçesi, Beykoz, Tarabya, Kireçburnu, Büyükdere, Sarıyer, Yeni Mahalle ve R. Kavağına uğrıyarak, A. Kavağına gidecektir.

İstanbul Defterdarlığından:

Vilâyet Hükûmet Konağının (39905) lira (34) kuruş keşifli çatı tâdilât ve tamirat işi kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme: 17/11/941 Pazartesi günü saat 15 de İstanbulda Millî Emlâk Müdürlüğünde toplanacak olan komisyonda yapılacaktır.

Muvakkat teminat (992,90) liradır.

Mukavele, eksiltme, Bayındırlık işleri umumî, hususî ve fennî şartnameleri proje, keşif hülâsasiyle buna müteferri diğer evrak iki lira mukabilinde İstanbul Millî Emlâk İdaresinden alınabilir.

İsteklilerin teklif mektuplarını ve en az bir taahhütte (30000) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden alınmış vesikalara müsteniden İstanbul Vilâyetine müracaatla eksiltme tarihinden —tatil günleri hariç— üç gün evvel alınmış ehliyet ve 941 yılına ait Ticaret Odası vesikası ve muvakkat teminat makbuzu 2490 numaralı kanunun tarifatı dairesinde hazırlanmış kapalı zarf derununda ihale günü saat 14 de kadar Komisyon Reisliğine makbuz mukabilinde tevdi etmeleri lâzımdır. (9363)

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ ETEM İZZET BENİCE
NEŞRİYAT DİREKTÖRÜ: CEVDET KARABİLGİN
SON TELGRAF MATBAASI

RADYO

29 B. Teşrin 1941

17.00 Anadolu Ajansının Gazeteler için Yazdırma Servisi.
17.30 Millî Piyango'nun Cumhuriyet Bayramı Fevkalâde Çekilişi.
18.00 Program ve Memleket Saat Ayarı.
18.03 Fasıl Sazı.
18.25 Konuşma (Dış Politika Hâdiseleri).
18.45 Radyo Çocuk Klübü.
19.30 Memleket Saat Ayarı ve Ajans Haberleri.
19.45 Serbest 10 Dakika.
19.55 Müzik: Eski Köçekçe Havaları ve Oyunları.
20.15 Radyo Gazetesi.
20.45 Müzik: Bir Halk Trüküsü Öğreniyoruz — Öğrenilmiş Türkülerden Potpuri.
21.00 Ziraat Takvimi.
21.10 Müzik: Gençler Sving Takımı.
21.30 Konuşma (Sağlık Saati).
21.45 Müzik: Riyaseticumhur Bandosu. (Şef: İhsan Künçer). Millî Marşlar — Radyo Koro'sunun İştirakiyle.
22.30 Memleket Saat Ayarı, ve Ajans Haberleri.
22.45 Müzik: Dans Müziği (Pl.)
22.55/23.00 Yarınki Program ve Kapanış.

Şehir tiyatrosu

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA

Bu akşam saat 20,30 da

HAMLET 5 perde

İSTİKLÂL CADDESINDE KOMEDİ KISMINDA

Bu akşam saat 20,30 da

KÖRDÖVÜŞÜ

Devredilecek İhtira Beratı

«Hamur halindeki maddelerin ve bilhassa zeytinlerin santrifüj yapılmasına mahsus usul» hakkındaki icad için İktısat Vekâletinden istihsal edilmiş olan 23/10/939 tarih ve 2818 No. lu ihtira beratının ihtiva ettiği hukuk bu kere başkasına devir veyahut icarı Türkiyede mevkii fiile koymak için salâhiyet dahi verilebileceği teklif edilmekte olmakla bu hususa fazla malûmat edinmek isteyenlerin Galatada, Aslan Han 5 inci kat 1 - 3 numaralara müracaat eylemeleri ilân olunur.

TAKVİM

Rumî 1357 B. TEŞRİN 16	Hıkrî 177	Hicrî 1360 ŞEVVAL 8	
Yıl 941 Ay 10	Vasatî S. D.	VAKİT	Ezanî S. D.
B. Teşrin	6 28	Güneş	1 18
	11 58	Öğle	6 48
29	14 50	İkindi	9 34
	17 10	Akşam	12 00
	18 43	Yatsı	1 32
Çarşamba	4 48	İmsâk	11 37

ÜÇ KURTARICI

T. İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1941 ikramiye plânı

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000 liralık	— 2000. — lira		8 adet	250 liralık	— 2000. — lira
3 »	1000 »	— 3000. — »		35 »	100 »	— 3500. — »
2 »	750 »	— 1500. — »		80 »	50 »	— 4000. — »
4 »	500 »	— 2000. — »		300 »	20 »	— 6000. — »

OTEL TOKATLIYAN'da

5 İkinciteşrinden itibaren Meşhur Macar Viyolonselist

STEFAN KARNOEZY

Konser ve Caz Klâsik Orkestrası ve Şantöz — DİZÖZ

Lilo Aleksander'in

iştirakile

Musikili Yemekler ve Danslı matineler

GONG

Kahve ve Lokantası

Bugün Açılıyor.

Bu münasebetle saat 18 den itibaren verilecek MATİNE DANSAN'a davet ediyor.

İstiklâl caddesi No. 122 İPEK Sineması methalinde

(SABIK AYTEN)

Göz Hekimi

Dr. Murat Rami Aydın

Beyoğlu - Parmakkapı, İmam sokak No. 2. Tel. 41553

Muayene ve her türlü göz ameliyatı fıkaraya parasızdır

ZAYİ DİPLOMA

1935 senesinde Ankara Hukuk Fakültesinden aldığım diplomayı kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

AYŞE NESRİN

İstanbul Defterdarlığından:

Bakırköyünde Emrazı Akliye ve Asabiye Hastanesinin bakkallığı üç sene müddetle ve açık arttırma ile kiraya verilecektir.

Arttırma 17.11.941 Pazartesi günü saat 15 de Millî Emlâk Müdürlüğünde toplanacak olan komisyonda yapılacaktır. Muhammen senevî icarı 150.— lira muvakkat teminatı 33 lira 75 kuruştur. İsteklilerin muvakkat temnlattan mada sıhhat raporu, hüsnühal mazbatası ve mahkûmiyetleri olmadığına dair vesika ibraz etmeleri muktezidir. «9459»

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

Şişli Çocuk Hastanesinin 86 kalem ilâç ve malzemei tıbbiyesi açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 12.11.941 Çarşamba günü saat 16 da Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.

2 — Muhammen fiyat 86 kalem ilâç ve malzemei tıbbiye için 2689 lira 93 kuruştur.

3 — Muvakkat teminat 201 lira 74 kuruştur.

4 — Istekiiler şartnamesini her gün komisyonda görebilirler.

5 — İstekliler 1941 yılı Ticaret Odası vesikasiyle 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalar ve bu işe yeter muvakkat teminat makbuz veya banka mektubiyle birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. «9453»

TARİHÎ TEFRİKA: 32

HAZRETİ MUHAMMED VE MUHAREBELERİ

Yazan: M. SAMİ KARAYEL

Hulâsa, Kur'anı Azimüşşanın mucize olan belâgat ve fasahati akıl ve insaf sahibi olanları hidayet yoluna sevkeyledi. Araplar, Kur'anı Kerimi Allah tarafından Resulüne gönderilmiş bir din kitabı olarak kabul etmediler. Ayâtı Kermeyi bir mecmuayi eş'ar addettiler.. Ve en beliğ ve kimse tarafından o güne kadar söylenmemiş şiirlerden addettiler. Ve Hazreti Muhammedi (S. A.) en benam şairden bildiler..

Fakat, gün geçtikçe Kur'anı Azimüşşanın bir mecmuayi eş'ardan ibaret olmayıp kul lâfzından ve lisanından ziyade ilâhî bir lisan olduğu mukayeselerle, münakaşalarla Araplar beyninde intişara başladı.

O zamanın Arapları şiir söylemekte yekta idiler.. Araplar, en güzel şiirlerini Kâbede okurlardı. Ve yine en güzel olan şiirleri Kâbede hıfzederlerdi. Fakat, Kur'anı Azimüşşanın ilâhî belâgatı ve ahengi her şeyin fevkinde bir bütünlük teşkil ettiği tebarüz etmiye başladıktan sonra teferrüd Kur'anı Azimüşşanda kaldı.

Dini mübin yavaş yavaş tevessü etmekte idiyse de iki senedenberi Haşimilerin mahsur bulunan halleri pek fenalaşmış ve gördükleri istihkar ve istihfaftan maada Kureyşiler tarafından muamelât ve münasebatın kat'iyyen kesilmesi ve mahrumiyete düşülmesi yüzünden çektikleri ıstırap haddi aşmış bulunuyordu.

Hâşimlerin bu hali müşrikleri büsbütün ısrar ve inada sevketti. Ve bu suretle emellerine muvaffak olacaklarını kaviyen zannettiler. Lâkin ehli İslâm gün begün ve yavaş yavaş çoğalıyordu.

Bir gün Hazreti Cebril Aleyhisselâm, Resulûllah Efendimizin yanlarına geldi. Mansur Bini Akrame tarafından ittifakı âra ile yazılıp Kâbenin duvarlarına asılmış olan ve Kureyşiler tarafından Müslümanlarla rabtaların kat'ını havi ahitnameyi güveler tarafından yenerek üzerinde ismi ilâhiden maada bir şey kalmadığını haber verdi.

Fahri Kâinat Efendimiz de vak'ayı Ebu Talibe beyan buyurdular. Ebu Talip Kureyşin toplandığı yere gidip bu hali söyledi. Bu haber sahih ise Kureyşiler levhayı oradan kaldırmak ve aksi takdirde Ebu Talip tarafından Hazreti Muhammedin (S. A.) himaye olunmalarını mukaveleye bağladılar.

Bunun üzerine levha getirildi. Filhakika üzerinde ne kadar yazı varsa cümlesi mahvolmuş ve yalnız İsmi İlâhi mevcut kalmış olduğunu gördüler.

Bu hali gören Kureyşilerin Ebu Cehilden maada cümlesinde hicab hasıl oldu.

Fakat Ebu Cehil: yalnız başına yine muhalefet ederek bunun bir mâna ifade etmediği alelâde bir vak'a olduğunda ısrar etmek istedi. Lâkin kimse kulak asmadı ve ahitname yırtılıp (levha) ahit ve misak fesholundu.

İşte bu sayede senelerdenberi Müslümanların mahsur olarak tazyik ve istihfaf altında kalmış olan muvahhidine vâkıa bir ferah ve inbısat yüz gösterdi.

Ne faide ki, andan tamamen istifadeye zamanı bulamadan Hazreti Resulûllah Efendimize yegâne hâmi olan Ebu Talip ile andan üç gün sonra Hazreti Hatice Valideniz irtihali darıbeka eylediler.

Ebu Talip ve Hazreti Hatice Anamızın vefatları Cenabı Risaletpenah Efendimiz için fevkalâde teessürü mucip oldu

Çünkü Ebu Talip, Hazreti Muhammedi (S.A.) himaye ettiğinden dolayı daima Kureyşiler üzerinde müessir bulunmuş idiler.

Vâkıâ Ebu Talip, Efendimizi himaye etmekle beraber vefatına kadar İslâmiyeti kabul etmemişlerdi. İman ile müşerref olamamıştı.

Fakat, böyle olmakla beraber Ebu Talip, Hazreti Muhammedi (S.A.) son derecede sever ve himaye ederdi.

Hazreti Muhammet (S. A.) Ebu Talibin kabulü iman etmesini son derecede arzu eylerlerdi. Lâkin, Ebu Talip bütün bu arzulara rağmen imanı kabul etmemişti.

Ebu Talip, ölüm döşeğinde Kureyşilerin en büyüklerini çağırarak: Hazreti Peygamberin davetleri akıl kabul etmiyecek bir şey olmadığını, binaenaleyh âtiyen Kureyşilerin kâmilen İslâma geleceklerini söyledi.

Ve kendisinden sonra Efendimizin himayesini bütün Kureyş kavmine vasiyet ederek vefat etti.

(Devamı var)

Edebî Tefrika No: 51

Hatır İçin Öldürdüler

Yazan: AKAGÜNDÜZ

sofya. Ah Süleymaniye! Ah Süleymaniye! Belediyesiz Köprü, sonra pis Galata rıhtımı.....

.....

Hiçbir vatan istilâya uğramasın. Hele müstevli, Avrupalı olursa!

Dünya kaç milyar senedenberi kurulmuş, beşer kaç milyon senedenberi doğmuş? Bilmiyorum. İkisinin de yaşını âlimler uydura dursunlar. Ben şunu biliyorum ki ikisinin de ilk gününden bugüne kadar gelip geçmiş tarihler şunu kaydedeceklerdir: Varlığın en kötü müstemlekecisi ve en vicdansız müstevlisi Avrupadır.

Avrupanın istikbalde bir ceza görmesi mukadderse bu cezanın gecikmemesini temenni edelim.

Ben manevî bir leşim, manevî bir ölümle ölmüşüm. Fakat ne memleketim için, ne çoluk çocuğum için yaşamak istemiyorum. Yalnız ve yalnız bildiğim bilmediğim dinlerin Allahlarından rica ediyorum. bütün Avrupanın kanlı, zalim bir istilâya uğradığını görmeden maddî ölümle ölmiyeyim.

Şu mütareke devrini yazacak bir tarihci, bir romancı çıkmıyacak mı?

Hıristiyanlığı ne Sen Piyer, ne Sen Pol, ne Sen Şu, ne Sen Bu temellendirmemiştir. En büyük müessir katakomp hıristiyanlığı tasvir eden Mişel Zevakuddur. Roma ve Anglikan kiliseleri bir gün onu da aziz olarak ilân edeceklerdir. Bugünkü Fransa ile hiç alâkası olmıyan dünkü Jandarkı bugünkü çıplak Paris nasıl aziz ettiyse..

İşte bizim mütareke devrimiz yazacaklar da onlardan üstün - çünkü millî olacakları için - da ha yüksek birer tahta çıkacaklardır.

Sen de avcısın, bilirsin: Avcılığı derinleşmiş, ilerlemiş memleketler de dağlarda avlar, şehirlerdeki çocuklar gibi bakılır, korunur.

Meselâ civciv zamanında kekelik, çil mıntakalarına eti tam sıyrılmamış kemikler atarlar. Hilkat bu, ne tuhaf cilveleri vardır. O mıntakada bir teki görünmiyen karıncalar nerden peyda olurlarsa olurlar, - koku mu alırlar, tabiî sevkleri iktızası mı ne - hemen o kemiklere üşüşürler. Keklik, çil civcivleri karıncaya muhtaçtır. Anaları karınca bulup ikram edemediği vakit yavrularının yarısı ölür.

(Devamı var)